

Jukka Kopra kok ym.

Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista

Eduskunnalle

EHDOTUS

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eduskunnan turvatoimista. Sillä on tarkoitus korvata turvatoimista eduskunnassa annettu voimassa oleva laki.

Aloitteessa ehdotetaan tarkistettavaksi sääntelyä muun muassa turvatoimilain alueellisesta ja henkilöllisestä soveltamisalasta, henkilöntarkastuksen tekemisen sallituista tavoista, posti- ja muun lähetyksen tarkastamisesta, henkilön poistamisesta turvatoimialueelta, teknisestä valvonnasta ja voimankäyttövälineistä. Ehdotus sisältää myös uusia säännöksiä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta ja henkilösuojaustehtävästä.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026.

PERUSTELUT

1. Asian tausta ja valmistelu

Turvatoimista eduskunnassa annettu laki (364/2008, *turvatoimilaki*) tuli voimaan 1.9.2008. Lakiin on sittemmin tehty 1.1.2016 voimaan tullut turvatarkastajakorttia koskeva 3 §:n muutos (1682/2015).

Turvatoimilailla vastattiin lakia valmisteltaessa tunnistettuihin tarpeisiin. Lakiin otettiin säännöksiä sen soveltamisesta laissa määritellyllä turvatoimialueella eräin rajoituksin, henkilöllisyyden selvittämisestä, turvatarkastuksesta, henkilöntarkastuksesta, ajoneuvojen ja lähetyksen tarkastamisesta, kielletyn valmisteen haltuun ottamisesta, turvatoimialueelle pääsyn estämisestä ja henkilön poistamisesta alueelta, henkilön kiinni ottamisesta, voimankäytöstä ja toimivaltuuksien käyttöön oikeutetuista turvatarkastajista.

Turvatoimilaki oli tarpeen säätää ennen muuta siksi, ettei eduskunnan turvatoimista ollut siihen mennessä säädetty lain tasolla eikä voimassa ollut myöskään eduskunnan turvatoimintaan soveltuva yleistä lainsäädäntöä. Muiden viranomaisten turvatoimista oli tuohon aikaan jo pitkälti säädetty lain tasolla (LA 5/2008 vp, s. 2).

Lakialoite LA 22/2025 vp

Lain nojalla on kyetty suojaamaan eduskunnan toimintaa sekä huolehtimaan turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa. Sääntelyä on kuitenkin jo ajan kulumisenkin takia ja lain soveltamisesta saatujen käytännön kokemusten perusteella aiheellista päivittää.

Turvallisuusympäristö on sekin ajan myötä muuttunut. Lisäksi tekniikan kehitys on tuonut mukanaan uudenlaisia turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Sääntelyä onkin aiheellista täydentää vastaamaan nykyajan tarpeita eduskunnan toiminnan suojaamiseksi ja siellä olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi.

Turvatoimilain muutostarpeita on arvioitu tutkimuksellisenä kehittämistehtävänä toteutettuna esiselvityksellä. Sen pohjalta eduskunnan pääsihteeri asetti 15.5.2024 työryhmän valmistelemaan turvatoimilain tarkistamista. Työryhmän tehtävänä oli arvioida turvatoimilain päivittäis- ja muita mahdollisia muutostarpeita sekä laatia ehdotus turvatoimilain tarvittaviksi muutoksiksi. Työryhmän tuli laatia mahdolliset ehdotuksensa kansanedustajan lakialoitteen muotoon.

Lakialoite on laadittu mainitun työryhmän mietinnön pohjalta.

2. Nykytila ja sen arviointi

Aluksi

Eduskunnan turvallisuusosaston tehtävänä on eduskunnan kanslian ohjesäännön (1480/2015) 9 §:n mukaan hoitaa eduskunnan turvallisuuteen kuuluvat asiat. Osaston henkilöstön toimivaltuuksista säädetään turvatoimista eduskunnassa annetussa laissa.

Turvallisuusosastoa johtaa turvallisuusjohtaja (eduskunnan kanslian ohjesääntö, 21 §). Osaston henkilöstöön kuuluu turvallisuusjohtajan lisäksi esihenkilöitä, asiantuntijoita, turvallisuusvalvojia, turvatarkastajia sekä puhemiehistön autonkuljettajia.

Turvallisuusjohtamisen keskiössä on huolehtia eduskunnan perustehtävän onnistumisesta ja toiminnan jatkuvuudesta sekä salassa pidettävän tiedon suojaamisesta. Turvatoimilain mukaiset turvatoimet ovat erityisesti kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuden, tietoturvallisuuden sekä henkilöturvallisuuden mukaisia riskienhallintakeinoja.

Eduskunnan kanslian hallinnoimissa tiloissa työskentelee päivittäin yli 1 000 henkilöä. Luku sisältää 200 kansanedustajan lisäksi muun muassa hieman alle 500 eduskunnan kanslian virka- tai työsuhteista työntekijää sekä eduskuntaryhmien työntekijöitä, akkreditoituja toimittajia ja ravintolahenkilökuntaa. Tiloissa vieraillee vuosittain 100 000—150 000 henkilöä.

Turvatoimilain soveltamisala

Turvatoimilakia sovelletaan sen 1 §:ssä määritellyllä turvatoimialueella, joka kattaa eduskunnan kiinteistöt ja eduskunnan hallinnassa olevat muut tilat sekä niiden välittömän läheisyyden. Eduskunta kuitenkin järjestää ajoittain tilaisuuksia myös nykyisen turvatoimialueen ulkopuolella. Tällaisia ovat esimerkiksi valtiopäivien avajaisiin ja vaalikauden päättäjäisiin liittyvät tapahtumat muualla kuin eduskunnassa tai eduskunnan pysyväisluonteisessa hallinnassa olevissa tiloissa.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Tällaisiin tilaisuuksiin osallistuvien turvallisuudesta huolehtimiseksi on tarpeen tarkistaa eduskunnan turvatoimista annettavan lainsäädännön alueellista soveltamisalaa niin, että sitä voidaan tarvittavilta osin soveltaa myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevia tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä.

Turvatoimilakia sovelletaan sen 1 §:n 3 § momentin mukaan turvatoimialueelle saapuvaan ja siellä olevaan henkilöön. Lakia ei kuitenkaan sovelleta lainkaan kansanedustajiin. Lakia säädetäessä perustuslakivaliokunta katsoi tämän olevan linjassa sen kanssa, ettei kansanedustajaa saa perustuslain 30 §:n 1 momentin mukaan estää hoitamasta edustajantointaan (PeVM 3/2008 vp, s. 3). Eduskunnan toiminnan suojaamiseksi ja siellä olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi on nykyisin käytettävä sellaisia teknisiä välineitä, joiden käytössä ei ole mahdollista tehdä eroja henkilöiden aseman perusteella. Esimerkiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetussa laissa (759/2024) säännelty kameravalvonta toteutetaan tällaisilla välineillä. Onkin tarpeen harkita, onko eduskunnan turvatoiminnasta annettavaa lainsäädäntöä aiheellista soveltaa teknisen valvonnan osalta ja ehkä muiltakin osin myös kansanedustajiin.

Turvatoimilain mukaisia toimivaltuuksia voidaan lain 2 §:n 2 momentin mukaan kohdistaa eduskunnan tai eduskuntaryhmän palveluksessa olevaan vain, jos pääsihteeri erityisestä syystä turvallisuusjohtajan esityksestä niin päättää. Nykyinen valtuutusketjuun perustuva sääntely on osoittautunut toimivaksi sellaisten ennalta tiedossa olevien tapahtumien tai tilaisuuksien yhteydessä, joissa turvallisuusjärjestelyjä ei kaikilta osin ole mahdollista toteuttaa jakamalla tapahtumaan tai tilaisuuteen saapuvia erilaisiin henkilöryhmiin.

Käytännössä hankaliksi on havaittu sen kaltaiset kiireelliset tilanteet, joissa rajoitussäännöksessä tarkoitettuun henkilöryhmään kuuluva aiheuttaa turvatoimialueella välitöntä vaaraa toisen terveydelle tai omaisuudelle. Vaikka pakkotilasta ja hätävarjelusta annetut yleiset säännökset saattaisivatkin tämän kaltaisissa tilanteissa sallia turvahenkilöstön toimet vaaran torjumiseksi, on aiheellista harkita eduskunnan turvatoimista annettavan sääntelyn tarkistamista vastaamaan nykyistä paremmin tämän kaltaisten kiireellisten tilanteiden tarpeita.

Toimivaltainen turvallisuushenkilöstö

Turvatoimilaissa säädettyjä toimivaltuuksia saa lain 3 §:n 1 momentin perusteella käyttää vain momentissa tarkoitettu turvatarkastaja. Nimikettä voidaan pitää harhaanjohtavana, koska turvatarkastus on laissa säännelty toimenpide eivätkä kaikki turvatarkastajiksi nykyisen lain mukaan määrätyt ole turvatarkastustehtävissä. Turvatarkastajan toimivaltanimikettä on aiheellista tarkistaa.

Turvatoimialueelle saapuneen posti- tai muun lähetyksen tarkastamisesta säädetään lain 8 §:ssä. Lähetyksen saa lain 3 §:n 1 momentin takia tarkastaa vain turvatarkastajaksi määrätty, turvallisuusalan koulutuksen suorittanut eduskunnan virkamies. Lähetyksen tarkastaminen ei kuitenkaan käytännön toimenpiteenä edellytä tarkastavalta henkilöltä kattavaa turvallisuusalan koulutusta, vaan tarkastuksen voi asianmukaisesti toimittaa lähetyksen tarkastamiseen perehtynyt muukin virkamies. Sääntelyä on tältä osin aiheellista tarkistaa.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Turvatoimilain 6 §:ssä on säädetty henkilöntarkastuksesta. Sen mukaan henkilöntarkastuksen tekijän tulee olla samaa sukupuolta kuin tarkastettava. Lain säätämisaikojen lainsäädännössä tavanomaisen sukupuolivaatimuksen soveltaminen on osoittautunut hankalaksi tilanteissa, joissa kohdehenkilön sukupuolta on vaikea todentaa pelkän ulkoisen olemuksen perusteella. Turvahenkilöstön sukupuolijakauma tuottaa omat haasteensa sukupuolivaatimuksen täyttämiseksi. Lisäksi muita viranomaisia koskevassa sääntelyssä on nykyään ehdottoman sukupuolivaatimuksen sijasta painotettu tarkastuksen hienovaraisuutta. Sääntelyä on näiltä osin aiheellista modernisoida.

Pääsyn estäminen ja turvatoimialueelta poistaminen

Henkilöltä voidaan turvatoimilain 10 §:n 1 momentin nojalla kieltää pääsy turvatoimialueelle tai hänet voidaan määrätä poistumaan sieltä, jos

- 1) hänen henkilöllisyyttään ei pystytä luotettavasti selvittämään,
- 2) hän kieltäytyy turvatarkastuksesta tai henkilöntarkastuksesta tai
- 3) on perusteltua syytä epäillä, että hän vaarantaa toisen turvallisuutta tai aiheuttaa erityistä häiriötä eduskunnan toiminnalle ja järjestykselle.

Henkilön pääsy turvatoimialueelle voidaan lain 10 §:n 2 momentin perusteella estää tai hänet voidaan poistaa sieltä, jos hän jättää noudattamatta turvatarkastajan hänelle eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi 1 momentin mukaisesti antamaa käskyä tai kieltoa ja jos eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaaminen sitä vaatii.

Sääntely on käytännössä aiheuttanut tulkintavaikeuksia tilanteissa, joissa esimerkiksi yleisölehterille saapuva ei noudata eduskunnassa annettuja määräyksiä päällysvaatteiden ja kantamusten jättämisestä säilytykseen tai joissa eduskunnan tiloihin sinänsä luvallisesti saapunut henkilö oleskelee yleisöltä suljetuissa eduskunnan tiloissa. Tulkintatilanteita aiheuttaa aika ajoin myös pääsyn estämiselle ja henkilön poistamiselle turvatoimialueelta 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetty edellytys, jonka mukaan aiheutetun häiriön tulee olla "erityistä". Sääntelyä on näiltä osin aiheellista selkeyttää.

Erityiset turvatilat

Eduskunnan turvatoimialueella sijaitsee erityisiä turvatiloja, joiden tarkoituksena on suojata turvallisuusluokitellun tiedon käsittelyä ja säilytystä. Käytössä olevien turvatilojen suojausprosessit edellyttävät teknisten tietoverkkoon kytkettävien laitteiden jättämistä tilan ulkopuolelle. Teknisten laitteiden tahallista ja tahatonta viemistä turvatiloihin on valvottava kaikille tilaan kulkeville henkilöille tehtävällä tarkastuksella. Turvatoimilaissa ei ole säännöksiä erityiseen turvatilaan pyrkivälle henkilölle tehtävästä tarkastuksesta. Eduskunnan turvatoimista annettavaan lainsäädäntöön on syytä ottaa säännökset asiasta.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Turvatoimilaissa ei ole säännöksiä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta. Tällainen alus on ilmailulain mukaan ilma-alus, joka toimii tai jonka on tarkoitus toimia itsenäisesti tai jota voidaan kauko-ohjata ilman aluksessa olevaa ohjaajaa. Laitetta voidaan käyttää esimerkiksi ilmakuvauksessa. Laitteesta käytetään usein myös nimitystä drone tai drooni. Drooneista on

Lakialoite LA 22/2025 vp

tehty sovelluksia myös sotilaskäyttöön. Miehittämättömällä ilma-aluksella voidaan aiheuttaa vaaraa eduskunnan toiminnalle. Äärimmäisessä tapauksessa sellainen on uhka eduskunnassa työskentelevien turvallisuudelle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmailulain (864/2014) 11 a §:n nojalla kieltää miehittämättömällä ilma-aluksella harjoitettavan toiminnan tai rajoittaa sitä välttämättömästä syystä muun muassa valtion johtamisen kannalta tärkeiden kohteiden ja alueiden yläpuolella. Virasto on säännöksen nojalla rajoittanut miehittämättömän ilma-aluksen lennättämistä eduskunnan läheisyydessä siten, että lennättäminen voidaan tapauskohtaisesti sallia eduskunnan turvallisuusesimiehen asettamalla erityisehdoilla (Traficom/583181/03.04.00.00/2024). Rajoitusvyöhyke kattaa ehdotetussa laissa tarkoitetun turvatoimialueen yläpuolella olevan tilan käytännössä kokonaan.

Nykyaikaisessa turvallisuusympäristössä ei voida sulkea pois miehittämättömän ilma-aluksen mahdollista käyttöä eduskunnan järjestystä ja turvallisuutta vaarantavalla tavalla. Tällaisen ilma-aluksen kulkuun on mahdollisessa uhkatilanteessa kyettävä puuttumaan tarvittaessa nopeasti. Toisen viranomaisen apuun turvautuminen voi olla liian hidas ja siksi riittämätön toimi. Eduskunnan turvatoimista annettavaa lainsäädäntöä on siksi tarpeen täydentää säännöksillä, joiden nojalla voidaan puuttua miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun eduskunnan turvatoimialueella.

Voimankäyttövälineet

Turvatoimilain 12 §:n 2 momentin mukaan turvatarkastajan voimankäyttövälineitä ovat kaasusumutin, käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka ja teleskooppipatukka. Välinevalikoima on todettu vanhentuneeksi ja suppeaksi käytännön työssä. Turvallisuudesta ja järjestyksestä huolehtiville soveltuvien erilaisten voimankäyttövälineiden valikoima on turvatoimilain säätämisen jälkeen monipuolistunut. Laissa mainittuja välineitä voidaan käyttää vain hyvin lähellä kohdehenkilöä, ja niiden teho riippuu osin välinettä käyttävän fyysisistä ominaisuuksista. Sääntelyä on näiltä osin aiheellista tarkistaa.

Henkilösuojaustehtävä

Voimassa olevassa turvatoimilaissa ei ole säännöksiä toimivallasta henkilön koskemattomuuden suojaamistehtävissä. Eduskunnan henkilösuojaustehtävissä suojattavana kohteena ovat voineet olla esimerkiksi eduskunnan puhemies tai toisesta maasta eduskunnassa vieraileva erityistä suojelua tarvitseva henkilö. Henkilösuojaustehtäviä toteutetaan nykyisin joko yhdessä poliisin kanssa tai ilman poliisiviranomaisten apua. Joka tapauksessa näitä tehtäviä hoidetaan ilman erityisiä toimivaltasäännöksiä, jolloin tehtävässä olevan eduskunnan virkamiehen oikeusasema ja toimintamahdollisuudet määräytyvät yleisen lainsäädännön perusteella. Henkeä, terveyttä tai omaisuutta välittömästi uhkaavissa tilanteissa voivat tulla sovellettaviksi rikoslain 4 luvun 4 §:n hätävarjelu, mainitun lain 5 §:n pakkotila ja pakkokeinolain 2 luvun 2 §:n mukainen yleinen kiinniottaoikeus.

Oikeustilaa ei voida näiltä osin pitää tyydyttävänä. Henkilösuojaustehtävässä olevan virkamiehen oikeusaseman ja toimivallan tulee perustua eduskunnan turvatoiminnasta annettavan lain säännöksiin.

Lakialoite LA 22/2025 vp

3. Keskeiset ehdotukset

Lain soveltamisala

Säännöksiä eduskunnan turvatoimista annettavaksi ehdotetun lain soveltamisalasta ehdotetaan tarkistettavaksi nykyisestä.

Tarkoitus on, että lakia voitaisiin tarpeen vaatiessa soveltaa nykyisen turvatoimialueen lisäksi tilapäisellä turvatoimialueella eli eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välitömmässä läheisyydessä. Tähän tapaan asiasta on säädetty turvatoimista valtioneuvostossa annetussa laissa (987/2014). Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset tilapäisen turvatoimialueen perustamisesta ja perustamisen edellytyksistä.

Voimassa olevaa lakia ei sovelleta kansanedustajiin. Tämä on myös ehdotetun lain lähtökohta. Lakiin ehdotetaan kuitenkin otettavaksi uusia säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta, eikä kansanedustajia voida sulkea näiden säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Sama koskee ministeriä, joka ei ole kansanedustaja, eduskunnan oikeusasiamiestä ja valtioneuvoston oikeuskansleria.

Laissa ehdotetaan selvyuden vuoksi säädettäväksi, että sitä sovelletaan vastaanottajasta riippumatta kaikkiin turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuviin posti- ja tavaraläheyyksiin ja että lakiin ehdotettuja säännöksiä henkisuojaustehtävästä sovelletaan muuallakin Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella.

Tekninen valvonta ja erityisten turvatilojen valvonta

Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä kameravalvonnasta tai muusta teknisestä valvonnasta turvatoimialueella. Laissa ei nykyisin ole säännöksiä myöskään salassa pidettävien asioiden käsittelyä varten tarvittavista erityisistä turvatiloista. Lakiin ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset näistä asioista.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Miehittämätön ilma-alus eli drooni on uudenlainen väline, jolla voidaan aiheuttaa häiriötä ja vaaraa eduskunnan toiminnalle ja turvallisuudelle. Lakiin ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset tarvittavista toimivaltuuksista puuttua tällaisen ilma-aluksen kulkuun.

Henkisuojaustehtävä

Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä henkisuojaustehtävästä. Toimintaympäristössä havaittujen muutosten takia yhä useammin joudutaan harkitsemaan turvahenkilön määräämistä suojaamaan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Lakiin ehdotetaan siksi otet-

Lakialoite LA 22/2025 vp

tavaksi säännöksiä tällaiseen tehtävään määräämisestä, tehtävään määrätyn toimivaltuuksista ja hänen käytettävissään olevista voimakeinoista.

Voimankäyttövälineet

Laissa ehdotetaan päivitettäväksi säännöksiä turvahenkilön yleisistä voimankäyttövaltuuksista ja voimankäyttövälineistä. Välinevalikoimaa ehdotetaan laajennettavaksi nykyisestä siten, että välineisiin voisivat kuulua myös etälamautin ja projektiililaukaisin.

Etälamauttimen toiminta perustuu kohdehenkilön tahdonalaisen lihaksiston läpi johdettavaan sähkövirtaan. Sen tarkoituksena on lamauttaa kohdehenkilön tahdonalainen lihaksisto tilapäisesti siten, että hänen vaarallinen toimintansa pystytään keskeyttämään ilman, että kohdehenkilölle aiheutuu pysyviä vammoja. Etälamautin on toimintaperiaatteensa vuoksi kipuvaikutukseen perustuvia voimankäyttövälineitä tehokkaampi sellaisia kohdehenkilöitä vastaan, joiden kipukynnyks on esimerkiksi päihteiden käytön tai psykoottisen tilan vaikutuksesta kohonnut. Etälamautinta voidaan käyttää myös välitöntä ja vakavaa erittäin suurta vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan kohdehenkilön pysäyttämiseksi.

Projektiililaukaisimella tarkoitetaan välinettä, jolla voidaan paineilman avulla laukaista kevyitä, osumasta hajoavia projektiileja. Niiden vaikutus rinnastuu patukan lyöntiin. Projektiili voi myös sisältää ihoa ja limakalvoja ärsyttävää kapsaisiinia, jolloin sen vaikutus rinnastuu kaasusumuttimeen. Projektiililaukaisimen etuna patukkaan ja kaasusumuttimeen verrattuna voidaan pitää sen pidempää käyttöetäisyyttä sekä osumatarkkuutta. Patukalla lyöntiin verrattuna välineen teho ei myöskään ole riippuvainen sitä käyttävän henkilön fyysisistä ominaisuuksista.

Henkilösuojaustehtävän erityisen luonteen takia ehdotetaan, että tällaiseen tehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi tehtävää hoidettaessa kuulua myös ampuma-ase. Lakiin ehdotetaan otettaviksi myös tarvittavat säännökset ampuma-aseen käytöstä.

Muita ehdotuksia

Ehdotuksessa esitetään lisäksi uuteen lakiin tehtäväksi erinäisiä voimassa olevan lain soveltamiskokemuksiin perustuvia päivityksiä.

Eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja eduskuntaryhmän palveluksessa olevaan voidaan ehdotuksen mukaan kohdistaa laissa säädettäväksi ehdotettuja (muuta kuin teknistä valvontaa ja erityisten turvatilojen valvontaa tarkoittavia) toimivaltuuksia nykyiseen tapaan, jos eduskunnan pääsihteeri erityisestä syystä turvallisuusjohtajan esityksestä erikseen niin päättää, mutta myös silloin, kun käsillä on eduskunnan järjestystä tai turvallisuutta uhkaava välitön ja vakava vaara.

Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset henkilöntarkastuksen tekemisen sallituista tavoista.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvan posti- tai muun lähetyksen saa ehdotuksen mukaan tarkastaa muukin eduskunnan virkamies kuin turvahenkilö.

Henkilö voidaan ehdotuksen mukaan poistaa turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta, jos hän oleskelee oikeudettomasti alueella tai alueen yleisöltä suljetussa osassa.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi joitakin voimassa olevassa laissa käytettyjä ilmaisuja korvaavia sanonnallisia tarkistuksia. Tällainen on esimerkiksi termi "turvatarkastaja", joka ehdotetaan korvattavaksi asianomaisten toimenkuvaa paremmin vastaavalla sanalla "turvahenkilö".

4. Pääasialliset vaikutukset

Ehdotuksen arvioidaan parantavan edellytyksiä huolehtia eduskunnan toiminnan suojaamisesta samoin kuin turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa. Sääntelyn päivittäminen ja osin tarkentaminen parantavat oikeusturvaa ja selkeyttävät toimivaltuuksia käyttävien virkamiesten oikeusasemaa.

Ehdotuksen pääasiallisena tarkoituksena on korvata voimassa oleva laki turvatoimista eduskunnassa. Keskeisimmät muutokset koskevat toimivallan alueellista ulottamista tietyissä tilanteissa eduskuntakiinteistöjen ulkopuolelle, soveltamisalan ulottamista tietyissä tilanteissa myös kansanedustajiin sekä tehtävissä käytettävän voimankäyttövälinevalikoiman laajentamista. Ehdotus sisältää lisäksi uusia säännöksiä teknisestä valvonnasta, henkilösuojauksesta ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta. Laissa ei kuitenkaan edellytetä nostettavaksi turvallisuuden tasoa tai järjestettäväksi kokonaan uudensuunniteltuja turvatoimia lukuun ottamatta mahdollisuutta puuttua miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun. Lain mukaisten turvatoimien toteuttaminen ei itsessään myöskään lisää tarvetta uusiin virkoihin. Vähäisiä kustannuksia koituu lain mukaisten voimankäyttövälineiden hankinnasta, niiden käyttöä varten hankittavasta koulutuksesta sekä niiden asianmukaisen säilyttämisen mahdollisesti edellyttämistä rakenteellisista muutostöistä.

5. Vertailutietoja

Ruotsi

Ruotsissa parlamentin (*riksdag*) turvallisuudesta vastaa parlamentin kanslia (Riksdagsförvaltningen). Turvallisuustoiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset perustuvat lakiin (lag med instruktion för Riksdagsförvaltningen 2011:745), jonka perusteella parlamentin kanslian tulee ottaa toiminnassaan huomioon kokonaisturvallisuuden vaatimukset ja vastata parlamentin turvallisuudesta sekä kriisivalmiudesta. Ruotsin parlamentin pääsihteeri on antamiensa määräysten mukaisesti osoittanut edellä mainitun tehtävän parlamentin kanslian turvallisuusosastolle.

Parlamentin turvahenkilöstön toimivaltuuksista säädetään niin sanotussa suojelulaissa (skyddslag 2010:305) ja laissa turvatarkastuksista (lag om säkerhetskontroll i riksdagens lokaler, 1988:144). Ruotsin hallitus on päättänyt, että parlamentin tilat ovat suojelulaissa tarkoitettuja suojelukohteita, koska tiloja on erityisesti suojattava terrorismirikoksilta, vakoilulta ja sabotaseilta. Turvatarkastuksista annetun lain mukaan turvavalvonnasta päättää puhemies päätöksellä,

Lakialoite LA 22/2025 vp

jonka tulee koskea tiettyä tilaisuutta tai ajanjaksoa. Turvavalvonnan kohteena voivat olla parlamentin tiloissa olevat lukuun ottamatta kansanedustajia. Lain soveltaminen ulotettiin vuonna 2006 tehdyllä lainmuutoksella parlamentin henkilöstöön ja ryhmäkanslioihin, joihin lakia sovelletaan kuitenkin vain erityisestä syystä.

Suojelulaissa on säännöksiä, jotka mahdollistavat muun muassa turvallisuustarkastusten tekemisen, teknisen valvonnan, henkilöiden pääsyn estämisen, henkilöiden poistamisen ja tarvittaessa voimakeinojen käyttämisen. Laki mahdollistaa toimivaltaa käyttämään oikeutetuille henkilöille voimankäyttövälineiden kantamisen. Niitä voivat olla ampuma-ase, patukka, teleskooppipatukka, käsiraudat ja kaasusumutin.

Parlamentin tilojen turvavalvonnasta annettu laki sisältää säännökset turvatarkastuksen ja henkilöntarkastuksen tekemisestä ja sen edellytyksistä, kielletyistä esineistä ja niiden poisottamisesta, parlamenttiin pääsyn estämisestä ja parlamentin tiloista poistamisesta sekä päätöksenteosta laissa säädetyissä toimenpiteissä. Turvavalvonnan tarkoitus on ehkäistä parlamentin tiloissa rikokset, joista koituu vakavaa vaaraa jonkun hengelle, terveydelle tai vapaudelle taikka joissa omaisuutta laajamittaisesti tuhoetaan.

Norja

Norjassa parlamentin (*stortinget*) rakennusten fyysisestä turvallisuudesta vastaa parlamentin hallintoon kuuluva turvallisuus- ja valmiuosasto (sikkerhets- og beredskapsavdelningen). Lain tasolla toimintaa ohjaa lähinnä niin sanottu turvallisuuslaki (lov om nasjonal sikkerhet). Turvallisuuslaki koskee Norjan parlamenttia siltä osin kuin parlamentti itse päättää. Lain tarkoitus on turvata Norjan itsenäisyyttä, alueellista koskemattomuutta ja muita keskeisiä kansallisia turvallisuusintressejä. Lisäksi tarkoituksena on huolehtia yksilön turvasta sekä säätää perusteet ehkäisevään turvallisuustoimintaan liittyvälle valvonnalle. Laki sisältää säännökset valtion viranomaisien turvallisuustoimen järjestämisestä sekä kansallisesta turvallisuusviranomaisesta ja sen velvollisuuksista samoin kuin oikeudesta saada tehtävien kannalta tarpeellisia tietoja. Laissa ei ole säännöksiä voimakeinojen käytöstä tai muista vastaavista henkilöön kohdistuvista välittömistä toimenpiteistä.

Parlamentin turvallisuusosasto tekee turvatarkastuksia parlamentissa vieraileville henkilöille. Tarkastuksesta kieltäytyminen johtaa pääsyn kieltämiseen. Voimakeinojen käyttö on mahdollista vain vastuuvapausperusteisiin liittyvissä toimenpiteissä, joissa puolustettava oikeushyvä vaarantuu vakavasti. Norjan lainsäädäntö sallii parlamentin turvallisuutta valvoville henkilöille voimankäyttövälineiksi vain käsiraudat.

Tanska

Tanskassa parlamentin (*folketinget*) turvallisuusjärjestelyistä vastaavat parlamentin omat virkamiehet, jotka on erikseen määrätty turvallisuustehtäviin. Tarvittaessa turvallisuustyötä tehdään yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Poliisi on parlamentissa pysyvästi paikan päällä.

Tanskassa ei ole erikseen lainsäädäntöä parlamentin turvajärjestelyistä. Turvatoimet Tanskan parlamentissa perustuvat sisäisiin ohjeistuksiin, joiden perusteella tehdään muun muassa kulun-

Lakialoite LA 22/2025 vp

valvontaa, kameravalvontaa ja turvatarkastuksia. Sisäisen ohjeistuksen perusteella turvallisuustehtäviin määrättyillä on myös oikeus poistaa vaarallisesti tai häiritsevästi käyttäytyvät henkilöt parlamentin tiloista. Tanskan lainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista voimankäyttövälineiden kantamista eikä voimakeinojen käyttämistä toimenpiteiden tekemiseksi tai niihin kohdistuvan vastarinnan murtamiseksi.

Islanti

Islannin parlamenttiin (*alting*) kohdistuvista turvallisuuteen liittyvistä tehtävistä vastaa poliisi. Poliisin toimivaltuuksista säädetään poliisilaisissa (lögreglulög). Islannin parlamentissa työskentelee lisäksi parlamentin palveluksessa olevia virkamiehiä, joiden tehtäviin kuuluu hoitaa turvallisuuteen liittyviä tehtäviä. Kyseiset virkamiehet tekevät parlamentin tiloissa turvatarkastuksia ja ottavat haltuun kiellettyjä esineitä. Edellä mainitut toimenpiteet perustuvat puhemieskomitean laatimiin sisäisiin ohjeistuksiin. Parlamentin palveluksessa olevilla virkamiehillä ei ole toimivaltuuksia käyttää voimakeinoja tai kantaa voimankäyttövälineitä.

Islannin poliisilaki sisältää säännöksiä, jotka mahdollistavat poliisimiehille tarvittavien voimakeinojen käyttämisen ja voimankäyttövälineiden kantamisen.

Viro

Virossa parlamentin (*riigikogu*) turvatoimista vastaa poliisi. Poliisin toimivaltuuksista säädetään poliisi- ja rajavartiolaissa. Parlamentin turvallisuuteen liittyvistä periaatteista on säädetty parlamentin toimesta sisäisellä ohjesäännöllä. Ohjesääntö sisältää määräyksiä muun muassa sisäänpääsyyn oikeutetuista henkilöistä ja siihen vaadittavista asiakirjoista.

Poliisi- ja rajavartiolaki antaa parlamentin turvallisuudesta vastaaville poliiseille toimivaltuuden muun muassa estää henkilön pääsy parlamentin tiloihin, poistaa henkilö sieltä, tehdä turvatarkastuksia ja henkilöntarkastuksia parlamentin tiloissa oleville tai sinne saapuville henkilöille samoin kuin tarkastaa kantamuksia ja ajoneuvoja. Poliisi- ja rajavartiolaki mahdollistaa myös voimankäytön ja voimankäyttövälineiden kantamisen tarvittaessa. Voimankäyttövälineinä käytössä ovat ainakin ampuma-aseet, kaasutoimiset aseet, etälamauttimet, patukat, teleskooppipatukat, käsiraudat ja jalkaraudat.

6. Lausuntopalaute

Turvatoimilain tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä saatiin lausunnot eduskuntaryhmiltä, lukuun ottamatta perussuomalaisen eduskuntaryhmää, kristillisdemokraattista eduskuntaryhmää ja Liike Nyt -eduskuntaryhmää, sekä eduskunnan oikeusasiamieheltä, Poliisihallitukselta ja Traficomilta.

Kaikki lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti eduskunnan turvatoimia koskevan sääntelyn uudistamiseen. Eduskuntaryhmät pitivät mietinnössä esitettyjä ratkaisuja lainsäädännön tarkistamiseksi pääosin perusteltuina ja kannatettavina.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Joidenkin lausunnonantajien huolenaiheet liittyivät voimankäyttövälineitä koskevaan sääntelyyn tai sen toimeenpanoon. Lakiehdotus toisaalta sisältää nykyaikaiset säännökset kaikkien, myös voimankäyttöön oikeuttavien toimivaltuuksien käytössä noudatettavista yleisistä rajoitusperiaatteista samoin kuin vaatimukset voimankäyttövälineiden välinekohtaisesta koulutuksesta. Kansliatoimikunta päättää tarkemmin koulutuksesta ja sen järjestämisestä. Ehdotuksessa todetaan hankittavan koulutuksen tasosta nimenomaisesti, että esimerkiksi poliisin antama koulutus lie-nee räätälöitävissä vastaamaan eduskunnan turvahenkilöstön tarpeita.

Lausuntopalautteessa epäiltiin ehdotusta, jonka mukaan turvahenkilöllä olisi mahdollisuus kantaa ampuma-asetta henkilösuojaustehtävässä. Ehdotukselle toivottiin lisää perusteluja. Ehdotuksen perusteluja on näiltä osin täydennetty. Ampuma-ase ei ehdotuksen mukaan ole tarpeen kaikissa henkilösuojaustehtävissä, vaan sen tarve arvioidaan aina erikseen tehtäväkohtaisesti. Turvallisuusosasto on asiasta yhteydessä poliisiviranomaiseen ja yleensä jo ennen tehtävän alkamista, mutta kiireellisissä tilanteissa yhteyttä voi olla mahdollista ottaa vasta tehtävän jo alettua. Asetta voi kantaa vain henkilösuojaustehtäviin ja aseeseen käyttöön koulutuksen saanut turvahenkilö ja vain asianomaista tehtävää suorittaessaan, ei muulloin.

Useassa lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että ehdotus ei sisällä säännöksiä toimivaltuuksista puuttua muiden miehittämättömien kulkuneuvojen kuin ilma-alusten kulkuun. Ajoneuvojen tarkastamista koskevan ehdotuksen perusteluita on lausuntopalautteen takia täydennetty. Sen sijaan laajempaan valmisteluun lakialoitteen täydentämiseksi ei tässä vaiheessa katsota aiheelliseksi ryhtyä. Sisäministeriö on käynnistänyt hankkeen, jossa arvioidaan poliisilain tarkistamisen näkökulmasta poliisin toimivaltuuksia vaikuttaa miehittämättömien ilma-alusten sekä miehittämättömien muiden kulkuneuvojen kulkuun maastossa, vesialueilla ja vedenpinnan alapuolella. Eduskunnan turvatoimilain päivittämisen tarvetta on näiltä osin perusteltua arvioida vasta sisäministeriön lainvalmisteluhankkeesta saatujen kokemusten ja tulosten jälkeen.

Eduskunnan oikeusasiamies kiinnitti lausunnossaan huomiota lakiehdotuksen säännöksiin turvatarkastuksesta, henkilöntarkastuksesta sekä kielletyn valmisteen haltuun ottamisesta ja säilyttämisestä siltä osin kuin sääntely kielletyistä valmisteista näissä säännöksissä koskee sellaisia lääkeaineita, joiden hallussapito ilman lääkemääräystä on kielletty. Oikeusasiamiehen lausunnossa viitataan turvatarkastuksista tuomioistuimisessa annetun lain sääntelyyn ja sen soveltamiskäytäntöihin. Eduskuntaan saapumisen syy on kuitenkin toinen kuin syy saapua tuomioistuimen tiloihin. Eduskunnan turvatoiminnassa — toisin kuin tuomioistuimissa — lääkeaineet eivät olekaan käytännössä esillä eikä lääkeaineita hallussaan pitävien henkilöiden mahdollisia lääkemääräyksiä tarkasteta eikä lääkeaineita oteta turvahenkilöstön haltuun. Lakiehdotuksen perusteluja on oikeusasiamiehen lausunnon takia täydennetty.

Lausuntopalautteessa kommentoitiin myös joitakin mietinnön yksityiskohtia ja ehdotettiin kokonaisuuden kannalta pienehköjä tarkistuksia. Tällaisista ehkä merkittävin oli Poliisihallituksen huomio henkilösuojaustehtävää koskevan sääntelyn sisään rakentuneesta ristiriidasta, joka koski tehtävän toteuttamista yhtäältä yleisellä paikalla ja toisaalta kotirauhan piirissä. Säännösehdotusta on Poliisihallituksen lausunnon takia selkeytetty.

7. Säännöskohtaiset perustelut

Lakialoite LA 22/2025 vp

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain tarkoituksesta. Säännökset lain soveltamisalasta ehdotetaan nykyisestä poiketen sijoitettaviksi omaan pykäläänsä.

Lain tarkoituksena on ehdotuksen mukaan suojata eduskunnan toimintaa sekä huolehtia turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa ja eduskunnan kiinteistöissä toimivissa eduskunnan virastoissa.

Voimassa olevan lain 1 §:ään verrattuna lakiin ehdotetaan lisättäväksi maininta eduskunnan kiinteistöissä toimivista eduskunnan virastoista. Sellainen on esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia. Muilta osin ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 1 §:n 1 momentin sääntelyä.

Lain tarkoitusta koskevan säännöksen kielelliseen ilmaisuun ehdotetaan tehtäväksi vähäinen sanonnallinen tarkistus. Sana "varmistaa" ehdotetaan korvattavaksi sanalla "huolehtia".

2 §. Lain soveltamisala. Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset ehdotetun lain soveltamisalasta. Voimassa olevassa laissa sääntely sen soveltamisalasta on sijoitettu 1 §:ään yhdessä lain tarkoitusta koskevan säännöksen kanssa.

Ehdotetun pykälän *1 momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan lakia sovelletaan eduskunnan kiinteistöissä ja eduskunnan hallinnassa olevissa muissa tiloissa sekä niiden välittömässä läheisyydessä eli laissa tarkoitettulla turvatoimialueella. Ehdotus vastaa näiltä osin voimassa olevan lain 1 §:n 2 momentin säännöstä. Turvatoimialueen välittömään läheisyyteen kuuluu siten edelleen Eduskuntatalon pääsisäänkäynnin portaikon alapuolella oleva katualue eli niin sanottu Ylä-Mannerheimintie, Eduskuntakatu, Aionkatu, Eduskunnan kirjaston sisäänkäyntien edessä oleva Aurorankadun alue sekä eduskunnan lisärakennuksen sisäänkäyntien edustalla oleva alue (PeVM 3/2008, s. 3).

Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös lain soveltamisesta tilapäisellä turvatoimialueella. Ehdotetun momentin toisen virkkeen mukaan lakia sovelletaan myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä, jos se on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi erityistä suojaamista edellyttävässä eduskunnan tilaisuudessa. Tällainen tilaisuus on esimerkiksi valtiopäivien avajaisiin perinteisesti liittyvä kulttuuritapahtuma, joka toteutetaan muualla kuin Eduskuntatalossa mutta eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa. Näissä yhteyksissä käsitettä "välitön läheisyys" tulkitaan suppeasti niin, että sillä tarkoitetaan tilapäisen turvatoimialueen edessä ja ympärillä olevaa vähäistä katu-, tie- tai piha-alueen osaa (ks. PeVM 3/2008 vp, s. 3)

Tilapäisen turvatoimialueen perustamista koskeva sääntely ehdotetaan otettavaksi lain 3 §:ään.

Lakia sovelletaan ehdotetun *2 momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvaan ja siellä olevaan henkilöön. Voimassa olevan lain 1 §:n 3 momentin säännökseen verrattuna turvatoimialueen rinnalle ehdotetaan lisättäväksi maininta tilapäisestä turvatoimialueesta.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Kansanedustajaan sovelletaan ehdotetun momentin toisen virkkeen mukaan vain lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatiilojen valvonnasta. Sama koskisi ministeriä, joka ei ole kansanedustaja, samoin kuin eduskunnan oikeusasiamiestä ja valtioneuvoston oikeuskansleria.

Säännös olisi laissa uusi. Voimassa olevaa lakia ei sen 1 §:n 3 momentin mukaan sovelleta lainkaan kansanedustajiin. Perustuslakivaliokunta piti lakia säädettäessä selvänä, ettei lakia sovelleta myöskään ministeriin, joka ei ole kansanedustaja, eikä eduskunnan oikeusasiamieheen tai valtioneuvoston oikeuskansleriin, joilla perustuslain 48 §:n mukaan on läsnäolo-oikeus eduskunnan täysistunnossa (PeVM 3/2008, s. 3). Ehdotuksen mukaan lain soveltamisalan tällaisesta henkilöllisestä ulottuvuudesta säädetään laissa. Selvää on, että lain henkilöllisen soveltamisalan rajaus koskee myös apulaisoikeusasiamiehiä sekä apulaisoikeuskansleria sekä apulaisoikeusasiamiehen sijaista tämän hoitaessa apulaisoikeusasiamiehen tehtäviä ja apulaisoikeuskanslerin sijaista tämä hoitaessa apulaisoikeuskanslerin tehtäviä (ks. perustuslain 38 ja 69 §).

Kansanedustajiin ja muihin säännöksessä mainittuihin sovellettaisiin vastaisuudessa vain lain 15 §:n säännöksiä teknisestä valvonnasta, kuten eduskunnan tiloissa liikkumisen kameravalvonnasta, sekä lain 16 §:n säännöksiä erityisten turvatiilojen valvonnasta. Lain muita säännöksiä ei ehdotuksen mukaan edelleenkään sovelleta kansanedustajiin tai muihin säännöksessä mainittuihin henkilöihin. Säännöksiä posti- ja muiden lähetysten tarkastamisesta sovelletaan ehdotetun 2 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan kuitenkin lähetyksen vastaanottajasta riippumatta kaikkiin turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuviin lähetyksiin.

Pykälän 3 *momentiksi* otettavaksi ehdotetun uuden säännöksen mukaan lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä sovelletaan myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella. Henkilösuojauksen luonteesta johtuu, että siihen kuuluvia tehtäviä suoritetaan myös — ja mahdollisesti ennen muuta — muualla maassa kuin laissa tarkoitetuilla turvatoimialueilla.

Pykälän 4 *momentin* mukaan poliisin tehtävistä ja toimivaltuuksista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Ehdotus vastaa näiltä osin voimassa olevan lain 1 §:n 4 momenttia.

3 §. *Päätös tilapäisestä turvatoimialueesta.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset tilapäisen turvatoimialueen perustamisesta.

Tilapäisestä turvatoimialueesta ja sen rajoista päättää 1 *momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan eduskunnan pääsihteeri turvallisuusjohtajan esityksestä. Päätöksentekoa rajoittavat ehdotetun lain 2 §:n 1 momentin säännökset tilapäisestä turvatoimialueesta. Päätös voi siten koskea vain eduskunnan tilapäisessä käytössä olevia tiloja ja niiden välitöntä läheisyyttä. Edellytyksenä lisäksi on, että näissä tiloissa pannaan toimeen erityistä suojaamista edellyttävä eduskunnan tilaisuus ja lain soveltaminen on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi tällaisessa tilaisuudessa.

Päätös tehdään momentin toisen virkkeen mukaan määräajaksi, enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Päätöksestä ilmoitetaan tilapäisen turvatoimialueen sijaintipaikan poliisilaitokselle. Tästä ehdotetaan otettavaksi säännös momentin kolmanneksi virkkeeksi.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Pykälän 2 *momentin* mukaan tilapäinen turvatoimialue merkitään näkyvällä tavalla, kuten kyltein.

4 §. *Eduskunnan turvahenkilöstö.* Pykälään ehdotetaan koottavaksi säännöksiä eduskunnan turvahenkilöstöstä.

Turvahenkilöstöön kuuluu pykälän 1 *momentin* mukaan turvallisuusosaston johtajana toimiva turvallisuusjohtaja [ks. eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 1 luvun 4 §] ja tarvittava määrä muuta henkilöstöä. Säännös olisi laissa uusi.

Ehdotetun lain mukaisia muita kuin lähetysten tarkastamiseen lain 11 §:ssä oikeuttavia toimivaltuuksia saa 2 *momentin* perusteella käyttää vain soveltuvan turvallisuusalan koulutuksen suorittanut eduskunnan virkamies, jonka eduskunnan pääsihteeri on määrännyt turvahenkilöksi. Tältä osin ehdotus vastaa pääosin voimassa olevan lain 3 §:n 1 *momentin* sääntelyä. Toimivaltuuksia käyttämään oikeutettua eduskunnan virkamiestä kutsutaan voimassa olevassa laissa turvatarkastajaksi. Nimikettä voidaan pitää harhaanjohtavana, koska turvatarkastus on vain yksi turvahenkilöstön tehtäviin kuuluva toimenpide eivätkä kaikki laissa säädettyjä toimivaltuuksia käyttämään oikeutetut virkamiehet ole turvatarkastustehtävissä. Nykyisessä laissa käytetty ilmaisu "turvatarkastaja" ehdotetaan siksi korvattavaksi sanalla "turvahenkilö".

Lisäksi laissa ehdotetaan nykyisestä poiketen säädettäväksi, että lain mukaisia toimivaltuuksia saa pääsäännön mukaan käyttää vain sellainen eduskunnan virkamies, jonka eduskunnan pääsihteeri on päätöksellään nimenomaisesti määrännyt toimivaltuuksia käyttämään oikeutetuksi virkamieheksi eli turvahenkilöksi. Eduskunnan turvallisuusosaston muut virkamiehet eivät siten ole oikeutettuja käyttämään laissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Ehdotetun lain 11 §:ssä säädetään posti- ja muiden lähetysten tarkastamisesta. Näitä tehtäviä voi ehdotuksen mukaan hoitaa tarkastustehtäviin koulutuksen saanut eduskunnan muukin virkamies kuin laissa säädettäväksi ehdotettuja toimivaltuuksia laajemmin käyttämään oikeutettu turvahenkilö.

Pykälän 3 ja 4 *momenttiin* ehdotetaan otettaviksi säännöksiä turvahenkilön virkamerkistä ja muista turvahenkilön tunnistettavuuteen liittyvistä seikoista.

Turvahenkilöksi määrätylle annetaan 3 *momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan turvallisuusjohtajan vahvistama virkamerkki. Turvahenkilön on pidettävä merkki *momentin* toisen virkkeen perusteella mukanaan laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan. Ehdotus vastaa näiltä osin asiallisesti voimassa olevan lain 3 §:n 2 *momentin* sääntelyä sillä erotuksella, että "turvatarkastajakortin" asemesta ehdotuksessa käytetään yleisempää sanaa "virkamerkki".

Turvatarkastajan on voimassa olevan lain 3 §:n 2 *momentissa* olevan ehdottoman säännön mukaan esitettävä turvatarkastajakortti pyydettyäessä. Turvatarkastajakortin tai virkamerkin esittäminen toimenpiteen kohteelle ei kuitenkaan ole kaikissa tilanteissa mahdollista toimenpidettä ja sitä tekevän turvahenkilön omaa turvallisuuttakin vaarantamatta. Siksi *momentin* kolmannessa virkkeessä ehdotetaan säädettäväksi, että turvahenkilön on tarvittaessa ilmaistava toimenpiteen kohteelle olevansa toimivaltuuksia käyttämään oikeutettu turvahenkilö. Hänen on myös pyynnöstä

Lakialoite LA 22/2025 vp

esitettävä virkamerkkinsä, jos sen ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta.

Turvahenkilön on ehdotetun pykälän 3 momentin viimeisen virkkeen mukaan pyynnöstä ilmoitettava toimenpiteen kohteelle toimenpiteen peruste, jos se on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta.

Turvahenkilön tulee pykälän 4 momentin mukaan olla muuta kuin henkilösuojaustehtävää suorittaessaan pukeutunut turvahenkilön virka-asuun tai hänen on pidettävä esillä muuta turvahenkilön aseman ilmaisemaa näkyvää tunnusta. Voimassa olevan lain 3 §:n 2 momentissa säädetään niin ikään turvatarkastajan velvollisuudesta olla tehtävää suorittaessaan pukeutunut turvatarkastajan asuun. Ehdotuksen mukaan vaihtoehtona virka-asuun pukeutumiselle on pitää esillä muuta sellaista näkyvää tunnusta, joka ilmaisee virkamiehen olevan ehdotetussa laissa tarkoitettu turvahenkilö. Henkilösuojaustehtävän luonteesta johtuu, etteivät 4 momentin säännökset turvahenkilön pukeutumisesta ja tämän aseman näkyvästä ilmaisemisesta koskisi turvahenkilöä sellaisessa tehtävässä. Henkilösuojaustehtävässäkin olevan on kuitenkin 3 momentin perusteella tarvittaessa ilmaistava toimenpiteen kohteelle olevansa turvahenkilö ja pyynnöstä myös esitettävä virkamerkkinsä, jos ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta.

5 §. *Rajoitussäännökset.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi laissa säädettävien toimivaltuuksien käytössä noudatettavat yleiset rajoitusperiaatteet samoin kuin erityissäännökset lain soveltamisesta eduskunnan ja eduskuntaryhmän palveluksessa oleviin.

Ehdotetun lain nojalla ei 1 momentin mukaan saa rajoittaa yleisön oikeutta täysistuntojen seuraamiseen eikä muutoinkaan eduskunnan toiminnan avoimuutta enempää kuin lain tarkoitus välttämättä vaatii. Ehdotus on näiltä osin samansisältöinen kuin voimassa olevan lain 2 §:n 1 momentin ensimmäinen virke.

Ehdotetussa laissa tarkoitettavat tehtävät on 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hoidettava asiallisesti, puolueettomasti ja sovinnollisuutta edistäen sekä yhdenvertaisuutta noudattaen. Säännös olisi laissa uusi. Siinä ilmaistaan kaikessa hallinnossa noudatettavat toiminnan asianmukaisuuden, puolueettomuuden ja yhdenvertaisuuden yleiset periaatteet sekä sovinnollisuuden edistäminen tehtävien hoidon yleisenä lähtökohtana.

Pykälän 2 momentin toisessa ja kolmannessa virkkeessä ehdotetaan säädettäväksi välttämättömyysperiaatteesta. Sen mukaan tehtävissä ei saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa eikä puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin on välttämätöntä tehtävien suorittamiseksi. Välttämättömyysperiaatteesta on säännös myös voimassa olevassa laissa, sen 2 §:n 1 momentissa, jossa periaate on ilmaistu rajoituksena puuttua yksilön oikeuksiin enempää kuin on välttämätöntä eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi.

Pykälän 2 momentin neljännessä virkkeessä ehdotetaan vielä säädettäväksi toimivaltuuksien käytön oikeasuhtaisuuden periaatteesta. Tehtäviin liittyvien toimenpiteiden on ehdotuksen mukaan oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Ehdotetun lain mukaisia muita kuin 15 ja 16 §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia voidaan ehdotetun 3 *momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan kohdistaa eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja eduskuntaryhmän palveluksessa olevaan vain silloin, kun käsillä on eduskunnan turvallisuutta tai järjestystä uhkaava välitön ja vakava vaara taikka kun eduskunnan pääsihteeri erityisestä syystä eduskunnan turvallisuusjohtajan esityksestä erikseen niin päättää.

Rajoituksen piiriin kuuluisivat voimassa olevassa laissa mainittujen eduskunnan ja eduskuntaryhmän palveluksessa olevien lisäksi eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian palveluksessa olevat. Näiden henkilöryhmien työtiloja on muun muassa Eduskuntatalossa ja Pikkuparlamentissa.

Voimassa olevan lain 2 §:n 2 momentin takia lain toimivaltuuksia voidaan kohdistaa säännöksessä mainittuun henkilöryhmään kuuluvaan vain eduskunnan pääsihteerin erityisestä syystä turvallisuusjohtajan esityksestä tekemän päätöksen perusteella. Ehdotuksen mukaan toimivaltuuksien käyttö olisi sallittua myös eduskunnan turvallisuutta tai järjestystä välittömästi uhkaavassa vakavassa vaaratilanteessa, vaikka toimivaltuuksien käyttöön oikeuttavaa pääsihteerin päätöstä ei olisi eikä sitä ehdittäisi vaaran välittömyyden takia hankkia. Tällainen tilanne voi muodostua esimerkiksi henkilön väkivaltaisen käytöksen tai väkivallalla uhkaamisen seurauksena taikka vaarallisen esineen tuomisena turvatoimialueelle.

Toimivaltaa käyttäneen turvahenkilön on ehdotetussa 3 momentissa tarkoitetuissa kaikissa tapauksissa ilmoitettava eduskunnan turvallisuusjohtajalle toimivaltuuksien tulleen käytetyiksi.

Ehdotetun lain 15 ja 16 §:n säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta kohdistetaan näiden valvontatoimenpiteiden luonteen vuoksi suoraan ehdotetun 3 momentin perusteella myös eduskunnan ja eduskuntaryhmän palveluksessa oleviin.

6 §. Turvatoimialueelle pääsyn erityiset ehdot. Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset mahdollisuudesta asettaa erityisiä ehtoja turvatoimialueelle pääsyn edellytykseksi.

Pääsihteeri voi ehdotuksen mukaan asettaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn ehdoksi luvan tulla alueelle tai kutsun saapua kokoukseen tai tapahtumaan alueella. Lupa voidaan antaa esimerkiksi posti- tai muun lähetyksen toimittajalle.

Pääsyn ehdoksi voidaan asettaa myös henkilöllisyyden todistaminen tai päällysvaatteiden ja muun mukana tuodun omaisuuden jättäminen säilytettäväksi sitä varten varattuun tilaan.

7 §. Henkilöllisyyden selvittäminen. Pykälään otettavaksi ehdotetun säännöksen mukaan turvahenkilöllä on oikeus saada turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvalta tai siellä olevalta tieto tämän nimestä sekä henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta.

Ehdotettu säännös henkilöllisyyden selvittämisestä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 4 §:ää kuitenkin niin, että säännös koskee turvatoimialueen lisäksi tilapäistä turvatoimialuetta. Säännöstä on myös täydennetty sanaparilla "sen (so. henkilötunnuksen) puuttuessa" ilmaisemaan, että tieto henkilötunnuksesta on säännöstä sovellettaessa ensisijainen syntymäaikatietoon verrattuna. Voimassa olevassa laissa oleva sana turvatarkastaja on ehdotuksessa korvattu sanalla turvahenkilö.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Henkilöltä voidaan ehdotuksen 13 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla kieltää pääsy turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle taikka hänet voidaan määrätä poistumaan sieltä, jos hänen henkilöllisyyttään ei pystytä luotettavasti selvittämään. Väärän henkilötiedon antaminen viranomaiselle on säädetty rangaistavaksi rikoslain 16 luvun 5 §:ssä.

8 §. *Turvatarkastus*. Ehdotettu sääntely turvatarkastuksesta vastaa voimassa olevan lain 5 §:n sääntelyä asiasta kuitenkin niin, että turvatoimialueen lisäksi säännöstä sovelletaan tilapäisellä turvatoimialueella.

Turvatarkastuksessa saadaan pykälän 1 momentin mukaan metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen tarkastaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan oleva omaisuus sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan esine tai ainetta (*kielletty valmiste*):

- 1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle tai erityistä häiriötä eduskunnan toiminnalle ja järjestykselle;
- 2) joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; tai
- 3) jonka hallussapito on laissa tai lain nojalla kielletty.

Henkilölle määrätty reseptilääke ei ole ehdotuksen 3 kohdassa tarkoitettu kielletty valmiste. Käytännön turvatoiminnassa on ylipäättään varsin harvinaista, että tarkastettavalla havaittaisiin olevan hallussaan 3 kohdassa tarkoitettuja lääkeaineita eikä esimerkiksi henkilöllä mahdollisesti olevia lääkemääräyksiä vaadita esitettäväksi.

Henkilön mukana oleva omaisuus saadaan 2 momentin nojalla tarkastaa myös muulla tavalla kuin teknistä laitetta käyttäen.

Turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta löytyvä omaisuus saadaan 3 momentin perusteella tarkastaa 1 ja 2 momentissa mainitulla tavalla, jos on syytä epäillä, että se sisältää kielletyn valmisteen.

9 §. *Henkilöntarkastus*. Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännöksiä henkilöntarkastuksesta.

Henkilölle voidaan 1 momentin perusteella tehdä henkilöntarkastus sen tutkimiseksi, mitä hänellä on vaatteissaan tai muutoin yllään taikka hänen mukanaan olevissa tavaroissa, jos turvatarkastuksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että henkilöllä on turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella mukanaan kielletty valmiste. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 6 §:n säännöstä kuitenkin niin, että toimivaltuus ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan myös tilapäistä turvatoimialuetta. Selvytyden vuoksi säännöksessä mainitaan tarkastuksen voivan kohdistua myös henkilön mukana oleviin tavaroihin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset henkilöntarkastuksen tekemisen sallituista tavoista. Ehdotuksen mukaan tarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla taikka käytämällä metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi henkilöntarkastusta toimitettaessa noudatettavasta yleisen välttämättömyysperiaatteen täsmennyksestä. Uuden säännöksen mukaan tarkastuk-

Lakialoite LA 22/2025 vp

sella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä.

Tarkastuksessa on 3 momentin toisen virkkeen mukaan noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Tämäkin säännös olisi laissa uusi. Se korvaisi voimassa olevan lain 6 §:ssä olevan ehdottoman vaatimuksen siitä, että turvatarkastajan tulee aina olla samaa sukupuolta kuin tarkastettava. Hienotunteisuusvaatimuksen takia lähtökohtana kuitenkin olisi edelleen se, että tarkastuksen toimittaa tarkastettavan kanssa samaa sukupuolta oleva. Aina tätä ei kuitenkaan voida noudattaa esimerkiksi tehtävän kiireellisyyden tai turvahenkilöstön sukupuolijakauman takia. Asiasta on säädetty vastaavalla tavalla myös esimerkiksi poliisilain (872/2011) 2 luvun 13 §:ssä.

10 §. Ajoneuvon tarkastaminen. Pykälän mukaan turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva ajoneuvo ja siinä oleva tavaratoimitus saadaan tarkastaa ajoneuvon tarkastukseen soveltuvaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla sopivalla tavalla sen tutkimiseksi, onko ajoneuvossa tai tavaratoimituksessa kielletty valmiste.

Ehdotettu säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 7 §:n sääntelyä ajoneuvon tarkastamisesta kuitenkin niin, että säännöstä sovelletaan turvatoimialueen lisäksi tilapäisellä turvatoimialueella. Lisäksi voimassa olevan lain maininta metallinilmaisimesta ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla "ajoneuvojen tarkastukseen soveltuva tekninen laite", ja koska tarkastuksen kohteena voi ajoneuvon lisäksi olla "siinä oleva tavaratoimitus", ehdotetaan tästä otettavaksi selkeyden vuoksi maininta säännökseen. Ajoneuvolla säännöksessä tarkoitetaan myös miehittämätöntä kuluneuvoa, kuten kauko-ohjattavaa autoa.

11 §. Lähetysten tarkastaminen. Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset lähetysten tarkastamisesta.

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuneen posti- tai muun lähetysten saa *1 momentin* perusteella tarkastaa turvahenkilö tai tällaiseen tehtävään koulutuksen saanut eduskunnan virkamies läpivalaisemalla tai muulla tavalla lähetystä avaamatta sen tutkimiseksi, sisältääkö lähetys kielletyn valmiste.

Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 8 §:n 1 momentin sääntelyä muuten, mutta säännöksessä ehdotetaan nykyisestä poiketen nimenomaan säädettäväksi, että toimivaltaa saa käyttää tehtävään koulutuksen saanut muukin eduskunnan virkamies kuin turvahenkilö.

Jos tarkastuksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että posti- tai muu lähetys sisältää kielletyn valmiste, lähetys saadaan *2 momentin* nojalla pysäyttää ja tarvittaessa luovuttaa poliisille. Tällaisesta toimenpiteestä ja sen syystä on viipymättä ilmoitettava lähetysten vastaanottajalle.

Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 8 §:n 2 momenttia. Maininta lähetysten "toimittamisesta" poliisille on kuitenkin korvattu ilmaisulla, jonka mukaan lähetys voidaan "luovuttaa" poliisille. Käytännön tilanteissa voi olla tarkoituksenmukaisempaa, että poliisi noutaa epäilyttävän lähetysten kuin että sitä ryhdytään toimittamaan poliisille.

Lakialoite LA 22/2025 vp

12 §. Kielletyn valmisteen haltuun ottaminen ja säilyttäminen. Pykälän *1 momentin* mukaan turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa turvatarkastuksessa, henkilöntarkastuksessa tai muutoin löydetty 8 §:ssä tarkoitettu kielletty valmiste. Näiltä osin ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 9 §:n 1 momenttia. Toimivalta olisi kuitenkin lakiehdotuksessa omaksutun sanaston mukaisesti turvatarkastajan asemesta turvahenkilöllä.

Haltuun otettu kielletty valmiste palautetaan ehdotetun *2 momentin* takia haltijalle hänen poistuessaan turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta. Valmiste luovutetaan kuitenkin poliisille ilman aiheetonta viivytystä, jos sen hallussapito on kyseiseltä henkilöltä laissa tai lain nojalla kielletty. Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 9 §:n 2 momentin sääntelyä kuitenkin niin, että nykyinen vaatimus valmisteen luovuttamisesta poliisille "viipymättä" ehdotetaan korvattavaksi jonkin verran joustavammalla ilmaisulla "ilman aiheetonta viivytystä".

13 §. Pääsyn estäminen ja henkilön poistaminen. Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset edellytyksistä, joiden perusteella henkilöltä voidaan estää pääsy turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle taikka hänet voidaan määrätä poistumaan alueelta sekä viime kädessä poistaa sieltä. Näistä asioista on nykyisin säännökset voimassa olevan lain 10 §:ssä.

Pykälän *1 momentin* eri kohtiin johdettavaan lauseeseen ehdotetaan voimassa olevaan lakiin verrattuna lisättäväksi maininta tilapäisestä turvatoimialueesta. Henkilöltä voidaan siten ehdotuksen mukaan kieltää pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle taikka hänet voidaan määrätä poistumaan sieltä, jos:

- 1) hänen henkilöllisyyttään ei pystytä luotettavasti selvittämään;
- 2) hän kieltäytyy turvatarkastuksesta tai henkilöntarkastuksesta;
- 3) hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän vaarantaa toisen turvallisuutta tai aiheuttaa häiriötä eduskunnan toiminnalle tai järjestykselle;
- 4) hän ei täytä turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn edellytykseksi 6 §:n nojalla asetettuja erityisiä ehtoja; tai
- 5) hän oleskelee oikeudettomasti turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella taikka alueen yleisöltä suljetussa osassa.

Ehdotuksen *1 ja 2 kohta* vastaavat voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa.

Ehdotuksen *3 kohtaa* ehdotetaan täydennettäväksi nykyisestä. Voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa olevan edellytyksen "perusteltua syytä epäillä" asemesta säännös ehdotetaan muotoiltavaksi jonkin verran tarkemmaksi ottamalla siihen mainintoja seikoista, joiden perusteella arvio edellytyksen täyttymisestä on tehtävissä. Ehdotuksen mukaan pykälässä tarkoitettua toimivaltuutta voidaan käyttää, jos henkilön uhkausten tai muun käyttäytymisen perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän vaarantaa toisen turvallisuutta tai aiheuttaa häiriötä eduskunnan toiminnalle tai järjestykselle.

Henkilön uhkauksien ja muun käyttäytymisen merkitys tulee arvioiduksi konkreettisessa tilanteessa. Toimivallan käyttöön oikeuttava kynnys ylittyy, jos tilanteessa ilmenneiden seikkojen perusteella on "perusteltua syytä olettaa" henkilön aiheuttavan säännöksessä tarkoitettua vaaraa tai

Lakialoite LA 22/2025 vp

häiriötä. Henkilön aikaisempaan käyttäytymiseen perustuvan arvioinnin kohdalla toimivaltakynys on korkeampi. Ehdotettu säännös edellyttää olevan "todennäköistä", että henkilö aiheuttaa mainittua vaaraa tai häiriötä.

Ehdotetussa säännöksessä ei edellytyksenä enää ole voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittu vaatimus epäilyllä häiriön "erityisyydestä". Häiriön "erityistä" luonnetta muunlaisen häiriön aiheuttamiseen verrattuna on käytännössä varsin vaikea arvioida. Ehdotuksen mukaan toimivallan käyttöön tältä osin riittäisikin oletus tai todennäköisyys häiriön aiheuttamisesta eduskunnan toiminnalle tai järjestykselle.

Toimivallan käytössä on noudatettava lakiehdotuksen 5 §:n rajoitussäännöksiä, kuten vaatimuk-
sia tehtävän suorittamisen asianmukaisuudesta, puolueettomuudesta ja oikeasuhtaisuudesta.

Ehdotuksen *4 kohta* on uusi. Sen perusteella henkilön pääsy turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle voitaisiin estää tai hänelle voitaisiin antaa määräys poistua alueelta, jos hän ei täytä alueelle pääsyn edellytykseksi 6 §:n nojalla asetettuja erityisiä ehtoja, kuten asianmukaisen luvan tai kutsun esittämistä.

Ehdotuksen *5 kohta* on niin ikään uusi. Sen nojalla pykälän 1 momentissa säädettäväksi ehdotet-
tua toimivaltaa voidaan käyttää, jos henkilö oleskelee oikeudettomasti turvatoimialueella tai tila-
päisellä turvatoimialueella taikka alueen yleisöltä suljetussa osassa. Säännös kattaisi tilanteet,
joissa henkilö on päässyt turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle vaivihkaa tai muu-
toin luvatta, sekä tilanteet, joissa henkilö on turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella
sinänsä luvallisesti, mutta on mennyt siellä oikeudettomasti syystä tai toisesta tiloihin, jotka eivät
ole avoinna yleisölle. Tällaisia ovat esimerkiksi täysistuntosali, valiokuntien kokoushuoneet,
eduskunnassa työskentelevien työhuoneet ja yleisöltä suljetut tietyt käytävät.

Pykälän 1 momentti koskee siinä tarkoitettua kiellon ja määräyksen antamista, ja *2 momentissa*
ehdotetaan säädettäväksi pääsyn estämisestä ja alueelta poistamisesta. Henkilön pääsy turvatoi-
mialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle voidaan estää tai hänet voidaan poistaa sieltä, jos hän
jättää noudattamatta turvahenkilön hänelle antamaa, 1 momentissa tarkoitettua käskyä tai kieltoa
ja jos eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaaminen sitä vaatii.

Ehdotus vastaa näiltä osin asiallisesti voimassa olevan lain 10 §:n 2 momentin sääntelyä. Sään-
nöksessä nykyisin oleva konjunktio "ja" on kuitenkin korvattu konjunktiolla "tai". Säännökseen
ehdotetaan lisättäväksi maininta tilapäisestä turvatoimialueesta ja turvatarkastajan nimike korvat-
tavaksi nimikkeellä turvahenkilö. Lisäksi pykälän sisäinen viittaus 1 momenttiin ehdotetaan
muotoiltavaksi "1 momentissa tarkoitetuksi" käskyksi tai kielloksi.

14 §. Henkilön kiinni ottaminen. Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset henkilön kiinni ot-
tamisesta ja siihen liittyvästä menettelystä.

Henkilö saadaan *1 momentin* nojalla ottaa kiinni, jos pääsyn estäminen turvatoimialueelle taikka
tilapäiselle turvatoimialueelle tai poistaminen sieltä on ilmeisen riittämätön toimenpide ja jos
kiinni ottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran

Lakialoite LA 22/2025 vp

torjumiseksi. Ehdotus vastaa näiltä osin asiallisesti voimassa olevan lain 11 §:n sääntelyä. Momenttiin on nykytilaan verrattuna vain lisätty maininta tilapäisestä turvatoimialueesta.

Momenttiin ehdotetaan uutena säännöksenä otettavaksi informatiivinen viittaus, jonka mukaan kiinniotto-oikeudesta henkilösuojauksessa säädetään lain 18 §:ssä.

Kiinniotettu on ehdotetun 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan viipymättä luovutettava poliisille. Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 11 §:n sääntelyä.

Ehdotettu *2 momentti* on uusi. Sen mukaan turvahenkilöllä on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinniotettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, onko kiinniotetulla hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Kyseessä on kiinniotto-oikeuden sääntelyssä tavanomainen, kiinniotettavan ja kiinniotettajan henkilökohtaisen turvallisuuden kannalta tarpeellinen säännös. Kiinniotto-oikeudella viitataan tässä paitsi 1 momentissa säädettyä ehdotettuun oikeuteen myös samassa momentissa mainittuun kiinniotto-oikeuteen henkilösuojauksessa sekä pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 2 §:ssä säädettyyn yleiseen kiinniotto-oikeuteen.

Ehdotettu *3 momentti* on niin ikään uusi. Turvahenkilöllä on sen nojalla oikeus ottaa tarkastettavasta pois tältä löydetty vaaralliset esineet tai aineet. Tällaiset esineet ja aineet on ehdotuksen mukaan luovutettava viipymättä poliisille.

15 §. Tekninen valvonta. Turvatoimialueella ja tilapäisellä turvatoimialueella voidaan ehdotetun säännöksen mukaan toteuttaa kuvaa, ääntä ja kulunvalvontatietoja jatkuvasti välittävän tai tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvaa valvontaa eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi sekä turvatoimialueella olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi. Ääntä ja kuvaa tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvassa valvonnassa noudatetaan, mitä yksityisyyden suojasta työelämästä annetun lain 16 ja 17 §:ssä säädetään kameravalvonnasta. Ehdotetut säännökset ovat laissa uusia.

Teknistä valvontaa voidaan ehdotuksen mukaan toteuttaa turvatoimialueella ja tilapäisellä turvatoimialueella. Valvonnan keinoin voidaan turvatoimialueella siten jatkuvatoimisesti seurata liikumista ja havaita eduskunnan turvallisuuteen ja järjestykseen kohdistuvia mahdollisia häiriöitä eduskunnan kiinteistöissä ja eduskunnan hallinnassa olevissa muissa tiloissa. Kulunvalvontatun- nisteella tai avaimella avattavista turvatoimialueen ovista voidaan kerätä ja tallentaa kulunvalvontatietoja. Näitä ovat kulkutunniste, aika ja muu tapahtumatieto.

Tilapäisellä turvatoimialueella teknistä valvontaa voitaisiin toteuttaa esimerkiksi liikuteltavien kameravalvontajärjestelmien tai turvahenkilöstön ohjaamien, kameravalvonnalla varustettujen droonien avulla. Liikuteltavilla valvontalaitteilla voitaisiin näin merkittävästi tehostaa tilapäisen turvatoimialueen valvontaa, koska alueella ei välttämättä ole riittävästi kiinteitä teknisiä valvontalaitteita käytettäväksi.

Tällaista teknistä valvontaa ei ole mahdollista toteuttaa niin, että sen kohteena olisivat vain esimerkiksi eduskunnassa vierailukäynnillä olevat henkilöt tai että valvontaa ei kohdistettaisi lainkaan tilapäisellä turvatoimialueella järjestettävään eduskunnan tilaisuuteen saapuviin kansan-

Lakialoite LA 22/2025 vp

edustajiin. Sääntelyä ehdotetaan siksi sovellettavaksi myös kansanedustajiin ja muihin 2 §:n 2 momentissa mainittuihin sekä sellaisenaan myös eduskunnan ja eduskuntaryhmän palveluksessa oleviin (5 §:n 3 momentti).

Teknisen valvonnan toimeenpanossa on ehdotuksen mukaan noudatettava ehdotetun lain lisäksi mitä yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 16 ja 17 §:ssä säädetään kameravalvonnan edellytyksistä ja avoimuudesta kameravalvontaa toteutettaessa. Näitä säännöksiä sovelletaan ääntä ja kuvaa tallentavien laitteiden käyttöön perustuvan valvonnan kohdistuessa muihinkin kuin työntekijäasemassa oleviin henkilöihin turvatoimialueella.

Teknistä valvontaa ei siten saa esimerkiksi käyttää tietyn henkilön tai tiettyjen henkilöiden tarkkailuun eikä teknistä valvontaa saa olla käymälässä, pukeutumistilassa tai muussa vastaavassa paikassa tai muissa henkilöstötiloissa taikka henkilön henkilökohtaiseen käyttöön osoitetussa työhuoneessa. Tiettyyn työpisteeseen teknistä valvontaa voidaan kuitenkin kohdistaa mainitun lain 16 §:ssä tarkemmin säädetyin edellytyksin. Teknisestä valvonnasta ja sen toteuttamistavasta on ilmoitettava näkyvällä tavalla niissä tiloissa, joihin valvontalaitteita on sijoitettu.

Teknisessä valvonnassa syntyviä tallenteita saa yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 17 §:n säännösten takia käyttää vain niihin tarkoituksiin, joita varten valvontaa on suoritettu. Ehdotetun lain perusteella teknistä valvontaa toimeenpannaan eduskunnan toiminnan suojaamiseksi sekä turvallisuudesta ja järjestyksestä huolehtimiseksi eduskunnassa ja eduskunnan kiinteistöissä toimivissa eduskunnan virastoissa. Tallenne on mainitun lain 17 §:ssä ilmaistun pääsäännön mukaan hävitettävä heti, kun se ei enää ole tarpeen valvonnan tarkoituksen toteuttamiseksi. Viimeistään tallenne on hävitettävä vuoden kuluttua tallentamisen päättymisestä.

Kulunvalvontatietojen käsittelyyn turvallisuustarkoituksessa sovelletaan, mitä on säädetty henkilötietojen käsittelystä annetussa lainsäädännössä.

16 §. Erityisten turvatilojen valvonta. Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset erityisten turvatilojen valvonnasta.

Turvatoimialueella olevaan, kansliatoimikunnan päätöksellä osoitettuun erityiseen turvatilaan ei ehdotetun *1 momentin* mukaan saa ilman turvallisuusjohtajan lupaa viedä tietokonetta, puhelinta tai muuta teknistä laitetta tai sellaisen osaa.

Erityinen turvatila perustetaan kansliatoimikunnan päätöksellä ja sellainen voidaan perustaa vain turvatoimialueelle. Turvatila on erityinen siksi, että siellä tai sen rakenteissa ei ole muita kuin luvallisia teknisiä laitteita tai sellaisten osia. Tällaiset tilat ovat tarpeen salassa pidettävien asioiden luottamuksellista käsittelyä varten. Luvattomien teknisten laitteiden pelkkä läsnäolo näissä tiloissa voi vaarantaa käsittelyn luottamuksellisuuden ja sen, että asian käsittelyssä esitetyt tiedot ja mielipiteet pysyvät niihin oikeutettujen piirissä. Jotta turvatila myös säilyisi erityisenä, ehdotetaan säädettäväksi, että luvattomia teknisiä laitteita tai niiden osia ei saa viedä tilaan tilapäisesti.

Erityisissä turvatiloissa on niiden omiin rakenteisiin kuuluvia ja tilojen käytön kannalta välttämättömiä teknisiä laitteita. Näiden laitteiden turvallisuus tarkastetaan etukäteen, ja vastaisuudes-

Lakialoite LA 22/2025 vp

sa niiden sijoittaminen erityiseen turvatilaan olisi sallittua vain eduskunnan turvallisuusjohtajan luvalla.

Erityiseen turvatilaan saapuva tai siellä oleva henkilö sekä hänen mukanaan oleva omaisuus saadaan turvatilan suojaamisen takia tarkastaa ehdotetun *2 momentin* nojalla metallinilmalaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan 1 momentissa tarkoitettu kielletty laite. Samasta syystä erityisen turvatilan valvonnasta huolehtivalla turvahenkilöllä on *3 momentin* perusteella oikeus ottaa haltuunsa tarkastuksessa löydetty kielletty laite. Se palautetaan laitteen haltijalle hänen poistuessaan erityisestä turvatilasta.

Asian luonteesta johtuu, että erityisestä turvatilasta annettavaksi ehdotettua sääntelyä sovelletaan myös kansanedustajiin ja muihin 2 §:n 2 momentissa mainittuihin sekä eduskunnan ja eduskuntaryhmän palveluksessa oleviin (5 §:n 3 momentti).

17 §. Miehitämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen. Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset miehitämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta.

Turvahenkilö saa ehdotetun *1 momentin* nojalla estää ilmailulain (864/2014) 2 §:n 21 kohdassa tarkoitettavan miehitämättömän ilma-aluksen käytön ja puuttua muutoin tällaisen aluksen kulkuun sekä ottaa sen haltuun, jos alus on oikeudetta sellaisella turvatoimialueen vyöhykkeellä, jolla tällaisella aluksella harjoitettava toiminta on kielletty tai sitä on rajoitettu ilmailulain 11 tai 11 a §:n nojalla.

Miehitämätön ilma-alus on ilmailulain mukaan ilma-alus, joka toimii tai jonka on tarkoitus toimia itsenäisesti tai jota voidaan kauko-ohjata ilman aluksessa olevaa ohjaajaa. Tällaisesta laitteesta käytetään usein myös nimitystä *drooni* tai *drone*. Laitetta voidaan käyttää esimerkiksi ilmakuvauksessa. Miehitämättömästä ilma-aluksesta tehdään sovelluksia myös sotilaskäyttöön.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmailulain nojalla kieltää miehitämättömällä ilma-aluksella harjoitettavan toiminnan tai rajoittaa sitä välttämättömästä syystä muun muassa valtion johtamisen kannalta tärkeiden kohteiden ja alueiden yläpuolella. Virasto on rajoittanut miehitämättömän ilma-aluksen lennättämistä eduskunnan läheisyydessä siten, että lennättäminen voidaan tapauskohtaisesti sallia eduskunnan turvallisuuskeskustelijan asettamilla erityisehdoilla (Traficom/583181/03.04.00.00/2024). Rajoitusvyöhyke kattaa ehdotetussa laissa tarkoitettujen turvatoimialueiden yläpuolella olevan tilan käytännössä kokonaan.

Ehdotettu sääntely koskee siten tilannetta, jossa miehitämätön ilma-alus on oikeudetta edellä tarkoitettulla rajoitusvyöhykkeellä eli alusta lennätetään vyöhykkeellä ilman eduskunnan turvallisuusjohtajan antamaa lupaa tai vastoin luvassa asetettuja erityisehtoja. Ehdotuksen mukaan turvahenkilö saa tällöin estää aluksen käytön, puuttua muutoin sen kulkuun sekä ottaa sen haltuun. Turvahenkilö voi estää miehitämättömän ilma-alusta lentämästä tai sen ohjaajaa kauko-ohjaamasta sitä. Muunlainen puuttuminen ilma-aluksen kulkuun voi tarkoittaa esimerkiksi toimintahäiriön aiheuttamista alukselle. Ehdotuksen mukaan turvahenkilö voi myös ottaa miehitämättömän ilma-aluksen haltuunsa.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuessa tai sitä haltuun otettaessa turvahenkilö saa ehdotetun 2 momentin ensimmäisen virkkeen nojalla lyhytaikaisesti käyttää radiolaitetta tai muuta teknistä laitetta, josta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle taikka yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Ilma-aluksen käytön estäminen tai muu puuttuminen sen käyttöön sekä sen haltuun ottaminen voivat edellyttää erityisen teknisen laitteen käyttämistä. Tällaista laitetta voidaan ehdotuksen mukaan käyttää vain lyhytaikaisesti, sillä laitteen käytöstä voi aiheutua häiriöitä sen kantaman piirissä oleville muillekin laitteille kuin kohteena olevalle miehittämättömälle ilma-alukselle. Häiriöitä muille laitteille ei voida kokonaan sulkea pois. Turvahenkilön käytössä olevan teknisen laitteen tulee ehdotuksen mukaan olla kuitenkin sellainen, ettei sen käyttö aiheuta vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Sanapari "tekninen laite" on säännöksen yhteydessä kuitenkin ymmärrettävä laajasti siten, että se kattaa muutkin kuin radiosignaaleja lähettävät tai yleisen viestintäverkon toimintaa häiritsevät välineet.

Teknistä laitetta saa 2 momentin toisen virkkeen mukaan käyttää, jos se on puolustettavaa huomioon ottaen tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin liittyvät seikat. Säännöksessä ehdotetaan ilma-aluksen kulkuun puuttumisen erityislaatuisuuden takia mukautettuina toistettaviksi lain 5 §:n 2 momenttiin otettaviksi ehdotettuja yleisiä toimivallan käytön rajoitusperiaatteita. Turvahenkilön kaikkiin tehtäviin kuuluvien toimenpiteiden on niiden mukaan oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisen puolustettavuuden arviointikriteereissä ehdotetaan nimenomaisesti mainittavaksi ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus. Selvää on, että esimerkiksi tiedustelutehtävässä olevan miehittämättömän ilma-aluksen toiminta rajoitusvyöhykkeellä on vaarallisempaa kuin vaikkapa leluna lennätettävän droonin. Käytettävissä olevat voimavarat ehdotetaan niin ikään nimenomaisesti mainittaviksi puolustettavuuden arvioinnissa huomioitavana seikkana. Huomiota on siten kiinnitettävä esimerkiksi siihen, onko tehtävän suorittamiseksi käytettävissä muita vähemmän häiriötä aiheuttavia välineitä tai lievempiä keinoja kuin ilma-alukseen kohdistettavat toimenpiteet, kuten puuttuminen turvatoimialueella olevan droonin lennättäjän toimintaan.

Toimivallan käytön yleinen välttämättömyysperiaate ehdotetaan niin ikään mukautettuna kirjattavaksi tähän sääntely-yhteyteen. Teknistä laitetta saa ehdotetun 2 momentin kolmannen virkkeen perusteella käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi.

Toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on 2 momentin neljännen virkkeen mukaan oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus.

Jos säännöksessä tarkoitettussa tilanteessa on käytetty radiolaitetta, on siitä 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle.

Turvahenkilöllä on oikeus ehdotetun 3 momentin perusteella käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja 1 momentissa tarkoite-

Lakialoite LA 22/2025 vp

tun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Säännöksessä mainittujen tietojen käsittelyoikeus on tarpeen, jotta toimenpiteet ilma-alukseen puuttumiseksi voidaan kohdentaa oikein. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on momentin toisen virkkeen mukaan hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei muualla laissa toisin säädetä. Tietojen säilyttämisestä voi olla säännöksiä esimerkiksi rikostutkintaa koskevassa lainsäädännössä.

Haltuun otettu miehittämätön ilma-alus on ehdotetun *4 momentin* mukaan luovutettava poliisille ilman aiheetonta viivytystä.

18 §. Henkilösuojaustehtävä. Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset henkilösuojaustehtävästä ja sellaisessa tehtävässä käytettävissä olevista toimivaltuuksista.

Turvallisuusjohtaja voi *1 momentin* ensimmäisen virkkeen nojalla asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta.

Henkilösuojausta voidaan ehdotuksen mukaan antaa vain kansanedustajalle tai eduskunnan vieraille. Kyseeseen voi tulla eduskuntaan saapuva kansainvälinen vieras tai muu, esimerkiksi eduskunnan puhemiehen kutsuma vieras. Suojelun tarpeen tulee ehdotuksen mukaan olla "erityistä". Tällä viitataan jonkinasteiseen tietoon perustuvaan oletukseen asianomaiseen henkilöön kohdistuvan uhan mahdollisesta konkretisoitumisesta.

Henkilösuojauksen antaminen on ehdotuksen mukaan aina harkinnanvaraista, ja siitä päättää eduskunnan turvallisuusjohtaja. Henkilösuojaustehtävään voidaan asettaa vain tällaiseen tehtävään erityisen koulutuksen saanut turvahenkilö.

Eduskunnan turvallisuusjohtaja ilmoittaa henkilösuojaustehtävästä *1 momentin* toisen virkkeen mukaan päällystään kuuluvalla poliisimiehelle tai poliisin kenttäjohtajalle.

Turvahenkilöllä on henkilösuojaustehtävää hoitaessaan *2 momentin* ensimmäisen virkkeen nojalla oikeus poistaa suojattavan läheisyydestä henkilö, jonka uhkausten tai muun käyttäytymisen perusteella on perusteltua syytä olettaa tai jonka aikaisemman käyttäytymisen perusteella on todennäköistä, että hän syyllistyisi suojattavan henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen. Henkilön poistaminen suojattavan läheisyydestä tarkoittaa uhan aiheuttajan siirtämistä jonkin verran etäämmälle suojattavasta. Edellytyksenä on säännöksessä mainittuihin perusteisiin pohjautuva arvio uhan aiheuttajan mahdollisesta syyllistymisestä rikokseen, joka kohdistuisi suojattavan henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen.

Suojattavaan kohdistuvan uhan aiheuttaja voidaan ottaa *2 momentin* toisen virkkeen perusteella kiinni, jos hänen poistamisensa suojattavan läheisyydestä on todennäköisesti riittämätön toimenpide rikoksen estämiseksi. Henkilön kiinniottaminen on suojattavan läheisyydestä poistamista ankarampi toimenpide, johon voidaan ryhtyä vain, jos uhan ei arvioida väistyvän poistamalla uhan aiheuttaja suojattavan läheisyydestä.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Turvahenkilöllä on ehdotetun 14 §:n 2 momentin nojalla oikeus tarkastaa kiinniotettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, onko kiinniotetulla hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Kiinniotettu on ehdotetun 2 momentin kolmannen virkkeen mukaan luovutettava viipymättä poliisille. Samoin poliisille on 14 §:n 3 momentin takia luovutettava kiinniotetulta mahdollisesti pois otetut vaaralliset esineet tai aineet.

Henkilösuojaustehtävässä oleva turvahenkilö arvioi tarvetta toimivaltuuksien käyttöön kulloisenkin tilanteen ja tapahtumien kulun mukaan. Turvahenkilön tulee tällöinkin noudattaa ehdotetun lain 5 §:ään sisältyviä toimivallan käytön rajoitussäännöksiä, kuten välttämättömyys- ja oikeasuhtaisuusperiaatteita.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan henkilösuojaustehtävän erityislaatuisen luonteen takia otettaviksi hätävarjeluoikeuden sääntelyä asiallisesti vastaavat säännökset voimankäytöstä hyökkäyksen torjumiseksi. Turvahenkilön oikeudesta käyttää voimaa henkilön poistamisessa suojattavan läheisyydestä ja uhan aiheuttajan kiinniottamisessa on säännökset ehdotetun lain 19 §:n 1 momentissa.

Henkilösuojaustehtävään määrättyllä on 3 momentin ensimmäisen virkkeen nojalla oikeus käyttää jo aloitetun tai välittömästi odotettavissa olevan, suojattavana olevan henkilön henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen, vapauteen, omaisuuteen tai kotirauhaan kohdistuvan hyökkäyksen torjumiseksi sellaisia voimakeinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon suojattavan turvallisuus ja vastarinnan vaarallisuus. Voimakeinoja saa momentin toisen virkkeen mukaan käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämätöntä hyökkäyksen torjumiseksi.

Henkilösuojaustehtävään määrätyn tulee 3 momentin viimeisen virkkeen takia ilmoittaa hyökkäyksen torjumiseksi käytettyjen voimakeinojen käytöstä viipymättä päällystöön kuuluvalla poliisimiehelle tai poliisin kenttäjohtajalle.

19 §. Voimankäyttö. Pykälään ehdotetaan otettaviksi voimankäyttöä koskevat perussäännökset.

Pykälän 1 momentin nojalla turvahenkilöllä on tehtävänsä suorittaessaan oikeus käyttää henkilön tarkastamiseksi, kielletyn valmisteen pois ottamiseksi, henkilön turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn estämiseksi, henkilön poistamiseksi alueelta tai suojattavan henkilön läheisyydestä ja henkilön kiinni ottamiseksi, kiinniotetun pakenemisen estämiseksi sekä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai sen haltuun ottamiseksi tarvittaessa sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vaarallisuus sekä muut tilanteen kokonaisarvioon vaikuttavat seikat. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Momentti vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 12 §:n 1 momenttia. Säännökseen ehdotetaan kuitenkin selvyiden vuoksi lisättäväksi maininta voimankäytöstä kiinniotetun pakenemisen estämiseksi. Turvatarkastajan nimikkeen asemesta ehdotuksessa käytetään nimikettä turvahenkilö ja

Lakialoite LA 22/2025 vp

turvatoimialueen rinnalla ehdotuksessa mainitaan tilapäinen turvatoimialue. Säännökseen ehdotetaan myös lisättäväksi ehdotuksen 18 §:ssä tarkoitettuun henkilösuojaustehtävään liittyvä maininta oikeudesta käyttää voimaa henkilön poistamisessa suojattavan henkilön läheisyydestä sekä ehdotettuun 17 §:ään liittyvä oikeus voimankäyttöön miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuttaessa tai sellaista haltuun otettaessa. "Henkilön tarkastamisella" säännöksessä viitataan kaikkiin ehdotetun lain nojalla tehtäviin henkilöön käyviin tarkastuksiin.

Turvahenkilön voimankäyttövälineitä ovat ehdotetun 2 *momentin* mukaan ampuma-aselain (1/1998) 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin sekä käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka, paineilmatoiminen projektiililaukaisin ja etälamautin. Turvahenkilön tulee kantaa voimankäyttövälineitä mahdollisimman huomaamattomasti.

Voimankäyttövälineistä on säännöksiä voimassa olevan lain 12 §:n 2 momentissa. Ehdotuksessa on siihen verrattuna lisätty välineiksi paineilmatoiminen projektiililaukaisin ja etälamautin. Vähäisenä täsmennyksenä ehdotetaan mainittavaksi, että kaasusumuttimella momentissa tarkoitetaan ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettua kaasusumutinta. Lisäksi turvatarkastajan nimikkeen asemesta momentissa ehdotetaan käytettäväksi nimikettä turvahenkilö. Säännös voimankäyttövälineiden kantamisesta mahdollisimman huomaamattomasti sisältyy myös voimassa olevan lain 12 §:n 2 momenttiin.

Turvautuessaan voimakeinoihin turvahenkilö saa ehdotuksen mukaan käyttää vain niitä voimankäyttövälineitä, joiden käyttöön hän on saanut välinekohtaisen koulutuksen. Ehdotus vastaa näiltä osin voimassa olevan lain 12 §:n 3 momenttia, mutta turvatarkastajan nimikkeen asemesta ehdotuksessa käytetään nimikettä turvahenkilö.

Henkilösuojaustehtävään määrätyn voimankäyttövälineistä ehdotetaan otettavaksi säännökset 3 *momenttiin*. Niihin voisi edellä mainittujen välineiden lisäksi kuulua ampuma-aselain 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase. Sellainen on pääsäännön mukaan väline, jolla voidaan ampua luoteja, haulleja tai muita ammuksia taikka lamaanuttavia aineita räjähdyspaineen avulla. Ampuma-ase voi olla henkilösuojaustehtävän erityisen luonteen vuoksi joissakin tapauksissa välttämätön voimankäyttöväline esimerkiksi suojattavaan kohdistuvan hyökkäyksen torjumiseksi. Suojattavaan kohdistuvan uhan luonnetta ja riskitasoa arvioidaan ennakoita tapauskohtaisesti. Henkeä ja terveyttä uhkaavan vaaran mahdollisuuden ollessa olemassa voi sen torjumiseen varautumiseksi äärimmäisessä tilanteessa olla tarpeen, että henkilösuojaustehtävässä oleva turvahenkilö kantaa asetta. Turvallisuusjohtaja tekee kussakin tapauksessa erikseen arvion ampuma-aseen mukanaolon tarpeesta henkilösuojaustehtävässä.

Ampuma-asetta saa kantaa 3 momentin toisen virkkeen mukaan ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö, joka osoittaa vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseen käsittely- ja ampumistaito.

Ampuma-asetta on ehdotetun pykälän 2 momentin takia kannettava henkilösuojaustehtävässä mahdollisimman huomaamattomasti.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset hätävarjelusta. Turvahenkilöllä on ehdotuksen mukaan virkatehtävissään oikeus hätävarjeluun siten kuin rikoslain 4 luvun 4 §:ssä

Lakialoite LA 22/2025 vp

säädetään. Siten turvahenkilö toimii tällöinkin virkavastuulla. Hätävarjelun puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon turvahenkilölle koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella asetettavat vaatimukset. Ehdotettu säännös selkeyttää turvahenkilön toimivan mahdollisessa hätävarjelun tilanteessakin virkavastuulla (KKO 2004:75). Vastaava sääntely sisältyy poliisilain (872/2011) 2 luvun 17 §:n 2 momenttiin.

20 §. *Ampuma-aseen käyttö.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset ampuma-aseen käytöstä, koska ampuma-ase voi kuulua henkilösuojaukseen määrätyn voimankäyttövälineisiin.

Ampuma-asetta voidaan ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan käyttää ainoastaan silloin, kun pyritään pysäyttämään välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminta, eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä.

Ehdotuksessa tarkoitettuna vaaran tulee siten olla vakavaa. Esimerkiksi pelkkä riitaisa käytös, väkivallalla uhkaaminen tai nyrkin heristely edes lähellä toista henkilöä ei vielä muodosta sellaista vaaraa. Toisaalta mitä lähemmäksi vaara suojattavan henkilön fyysisen koskemattomuuden loukkauksesta tulee, sitä vakavammaksi vaara on arvioitava. Harkintaan vaikuttavaa on myös vaaraa aiheuttavan henkilön käyttäytymisen uhkaavuus kokonaisuutena arvioiden samoin kuin se, onko hänen käytettävissään esimerkiksi vaaran vakavuutta lisääviä välineitä. Säännöksessä tarkoitettuna vaaran tulee kohdistua toisen henkilön terveyteen tai henkeen. Siten esimerkiksi esineisiin kohdistuva väkivalta ei sellaisenaan oikeuta aseiden käyttöön, ellei väkivalta muodostu säännöksessä tarkoitettulla tavalla välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavaksi toiminnaksi.

Säännöksessä tarkoitettuna vaaran tulee olla paitsi vakavaa myös välitöntä eli toiseen henkilöön välittömästi ja selvästi kohdistuvaa sekä sillä tavoin kohtaa päätä uhkaavaa, että viivyttely vastatoimissa todennäköisesti aiheuttaisi vaaran muuttumisen toteutuneiksi vahingoiksi.

Ampuma-asetta saa käyttää säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä vain vaaraa aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttämiseksi. Aseen käytön tarkoituksena ei siten voi olla aiheuttaa vakavaa vaaraa uhkana olevan hengelle tai terveydelle. Tarkoituksena voi ainoastaan olla pysäyttää henkilön vaaraa aiheuttava toiminta.

Ampuma-aseen käyttäminen on viimesijainen keino. Ehdotuksen mukaan ampuma-asetta saa käyttää vain, jos lievempää keinoa vaaraa aiheuttavan toiminnan pysäyttämiseksi ei ole käytettävissä.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan ehdotetun *2 momentin* mukaan aseiden käytöstä varoittamista, aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista. Ampuma-aseen esille ottaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen eivät sen sijaan olisi ampuma-aseiden käyttöä ehdotetussa laissa tarkoitettuna mielessä.

Ampuma-aseella uhkaamisella tarkoitetaan ampuma-aseiden suuntaamista siten, että kohdehenkilöllä on yleisen elämäkokemuksen mukaan vaara joutua kohteeksi kaikkein ankarimmille voimakeinoille, jollei hän noudata sitä käskyä, jota ampuma-aseella uhkaamisella tehostetaan.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää ehdotetun *3 momentin* perusteella eduskunnan turvallisuusjohtaja tai hänen määräämänsä turvahenkilöstöön kuuluva. Jos tämä ei ole mahdollista tilanteen kiireellisyyden vuoksi, ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta voi päättää tehtävää hoitava turvahenkilö.

Ampuma-aseella uhkaaminen ja laukauksen ampuminen ovat hyvin vakavia voimakeinojen käytötöitä. Tämän vuoksi päätöksenteko näiden keinojen käyttämisestä on lähtökohtaisesti syytä pitää esimiestasolla. Toisaalta on selvää, että käytännössä voi syntyä kiireellisiä tilanteita, joissa aseiden käyttölupien pyytäminen ei ole mahdollista tai pyyntö voi päätöksentekoon tarvittavan ajan kanssa viivyttää välttämättömiä toimenpiteitä vaaraa itsessään aiheuttavalla tavalla. Tällaisissa kiireellisissä tilanteissa ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää tehtävää suorittava turvahenkilö.

Ampuma-aseiden käytöstä varoittaminen on sekin ehdotuksen mukaan laissa tarkoitettua ampuma-aseiden käyttöä, mutta päätöksenteko varoituksen antamisesta kuuluu tehtävää kentällä suorittavalle turvahenkilölle.

Ehdotusta asiallisesti vastaavaa sääntelyä ampuma-aseiden käytöstä sisältyy esimerkiksi poliisilain 2 luvun 19 §:ään, rajavartiolaitoksen (578/2005) 35 c §:ään ja tullilain (304/2016) 25 §:ään.

Ampuma-aseiden käytöstä on 3 momentin viimeisen virkkeen mukaan ilmoitettava poliisille.

21 §. Virka-apu. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 13 §:ää vastaava säännös, jonka mukaan eduskunnan kanslialla on oikeus saada poliisilta virka-apua eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi.

22 §. Tarkemmat määräykset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomainen säännös kansliatoimikunnan toimivallasta antaa tarkempia määräyksiä ehdotetun lain mukaisen toiminnan käytännön järjestämisestä ja teknisistä yksityiskohdista sekä laissa säädettäväksi ehdotettuihin tehtäviin vaadittavasta koulutuksesta ja turvahenkilön virka-asusta.

Voimassa olevan lain 14 §:n nojalla kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä lain mukaisen toiminnan käytännön järjestämisestä ja teknisistä yksityiskohdista sekä lain 3 §:n mukaan vaadittavasta turvallisuusalan koulutuksesta.

Ehdotetussa laissa on säännöksiä erilaisista koulutusvaatimuksista 4 §:n 2 momentissa (turvallisuusalan koulutus), 11 §:ssä (koulutus lähetysten tarkastamistehtävään), 17 §:n 2 momentissa (koulutus teknisen laitteen käyttöön), 19 §:n 2 momentissa (voimankäyttöväliseen välinekohtainen koulutus) ja 19 §:n 3 momentissa (ampuma-asekoulutus). Esimerkiksi poliisin antama koulutus säännöksessä tarkoitetuista asioista lienee räätälöitävissä vastaamaan eduskunnan turvahenkilöstön tarpeita.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös uusi säännös kansliatoimikunnan toimivallasta antaa määräyksiä turvahenkilön virka-asusta. Turvahenkilön asun käytöstä on säännös ehdotetun lain 4 §:n 4 momentissa.

Lakialoite LA 22/2025 vp

23 §. *Voimaantulo.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomainen säännös lain voimaantulosta sekä säännös turvatoiminnasta eduskunnassa annetun voimassa olevan lain kumoamisesta.

Pykälän 3 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi kumottavaksi ehdotetun lain nojalla turvatarkastajaksi määrätyn oikeudesta käyttää ehdotetun lain mukaisia turvahenkilön toimivaltuuksia ilman lain 4 §:ssä tarkoitettua pääsihteerin määräystä. Turvatarkastajista tulisi siten suoraan lain siirtymäsäännöksen perusteella ehdotetussa laissa tarkoitettuja turvahenkilöitä.

8. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

9. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Nykyinen laki turvatoimista eduskunnassa on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVM 3/2008 vp). Nyt ehdotettavassa uudessa laissa säädetään muun muassa lain alueellisesta ja henkilöllisestä soveltamisalasta, henkilöntarkastuksen tekemisen sallituista tavoista, posti- ja muun lähetyksen tarkastamisesta, henkilön poistamisesta turvatoimialueelta, teknisestä valvonnasta ja voimankäyttövälineistä. Sääntely muistuttaa pitkälti voimassa olevaa sääntelyä. Ehdotus sisältää kuitenkin uusia säännöksiä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta ja henkilösuojaustehtävästä.

Soveltamisala

Kansanedustajaan sovelletaan ehdotetun 2 §:n 2 momentin mukaan vain lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta. Sääntely eroaa tältä osin nykyisestä laista, jonka 1 §:n 3 momentin mukaan lakia ei sovelleta kansanedustajiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut nykyisen lain olevan sopusoinnussa sen kanssa, ettei kansanedustajaa saa perustuslain 30 §:n 1 momentin mukaan estää hoitamasta edustajantointaan (PeVM 3/2008 vp, s. 3/II).

Kansanedustajiin nyt sovellettaviksi ehdotetuilla toimivaltuuksilla puututaan edustajan toimintaan vain erittäin vähäisissä määrin. Lain 15 §:ssä tarkoitettua jatkuvaluonteista teknistä valvontaa ei myöskään ole mahdollista toteuttaa niin, että sen kohteena olisivat vain esimerkiksi eduskunnassa vierailukäynnillä olevat henkilöt. Luvattomien teknisten laitteiden pelkkä läsnäolokin erityisissä turvatiloissa voi puolestaan vaarantaa käsittelyn luottamuksellisuuden ja asian käsittelyssä esitettyjen tietojen ja mielipiteiden pysymisen käsittelyssä läsnäoloon oikeutettujen piirissä. Tämän vuoksi 16 §:ään ehdotettua sääntelyä erityisten turvatilojen valvonnasta on välttämätöntä soveltaa myös kansanedustajiin. Ehdotetun sääntelyn ei arvioida muodostuvan ongelmalliseksi perustuslain 30 §:n kannalta.

Lakia ehdotetaan voitavan soveltaa myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä, jos se on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi erityistä suojaamista edellyttävässä eduskunnan tilaisuudessa (tilapäinen turvatoimialue). Sääntely muistuttaa läheisesti perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 10/2013 vp) säädetyin turvatoimista valtioneuvostossa annetun lain 3 §:n 2 momenttia.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Nykyistä turvatoimilakia arvioitaessa perustuslakivaliokunta totesi sääntelyn tarkoituksena olevan täydentää yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskevaa sääntelyä siten, että eduskunta voisi ryhtyä turvatoimiin tarpeen vaatiessa myös tilanteissa, joissa järjestyksen ylläpitäminen kuuluisi poliisille (PeVM 3/2008 vp, s 3/I). Perustuslakivaliokunta on painottanut, että muun muassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on poliisin tehtävä (PeVL 3/2022 vp, kappale 4). Nyt ehdotettu sääntely tilapäisestä turvatoimialueesta laajentaa eduskunnan turvahenkilöstön toimivaltuuksien alueellista soveltamisalaa. Sääntely olisi kuitenkin asiallisesti (erityistä suojaamista edellyttävä tilaisuus) ja ajallisesti (enintään kaksi viikkoa kerrallaan) varsin rajattua. Lisäksi se kohdistuisi ainoastaan eduskunnan tilaisuuksiin, joita pidetään eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa. Sääntelyn ei arvioida muodostuvan ongelmalliseksi perustuslain kannalta.

Ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta ehdotetaan säädettäväksi lain 17 §:ssä. Sääntely muistuttaa läheisesti perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 22/2020 vp) säädettyä ydinenergialain 7 v §:ää.

Turvahenkilöllä on ehdotetun 17 §:n 3 momentin mukaan oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Perustuslakivaliokunta on vastaavassa sääntely-yhteydessä (PeVL 22/2020 vp, s. 6) todennut, että viestintää koskevat tunnistamistiedot ovat sinänsä perustuslain 10 §:n 2 momentin mukaisen luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan piirissä. Perustuslakivaliokunnan mukaan miehittämättömän ilma-aluksen kauko-ohjaamisessa tällaiselta ilmailulta kielletylle alueelle ei ole kysymys sellaisesta perustuslain 10 §:n 2 momentin tarkoittamasta luottamuksellisesta viestinnästä, jolle kyseisen perustuslain säännöksen kautta on ylipäänsä tarkoitettu antaa perustuslain suojaa (PeVL 22/2020 vp, s. 6, ks. luottamuksellisen viestinnän rajauksista myös PeVL 62/2010 vp, s. 5, PeVL 15/2024 vp, kappale 9, PeVL 62/2024 vp, kappaleet 10—12). Myöskään nyt ehdotetussa sääntelyssä ei arvioida olevan kyse perustuslain 10 §:n 2 momentin suojan alaan kuuluvasta viestinnästä.

Henkilösuojaustehtävä

Eduskunnan turvallisuusjohtaja voi lakiehdotuksen 18 §:n 1 momentin mukaan asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan yleisellä paikalla erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Henkilösuojaustehtävässä käytössä olevista toimivaltuuksista ehdotetaan säädettäväksi saman pykälän 2 ja 3 momentissa. Henkilösuojaustehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi kuulua myös ampuma-ase (19 § 3 mom.).

Henkilösuojausta koskeva sääntely muistuttaa puolustusvoimista annetun lain 18 a, 22 a ja 22 b §:ssä säädettyä. Perustuslakivaliokunta on tuota sääntelyä arvioidessaan todennut, että yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on lainsäädännössä osoitettu poliisin tehtäväksi.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Lähtökohtaisesti poliisille kuuluvien tehtävien ja toimivaltuuksien osoittaminen muulle viranomaiselle on valiokunnan mukaan poikkeuksellista ja edellyttää erityisiä perusteita (PeVL 67/2016 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunta on aikaisemmissa lausunnoissaan katsonut, että poliisin käytössä olevien toimivaltuuksien kanssa samojen valtuuksien säätäminen muulle viranomaiselle ei välttämättä ole sopusoinnussa perusoikeuksien rajoitusedellytyksiin kuuluvan välttämättömyysvaatimuksen näkökulmasta (ks. PeVL 10/2016 vp, s. 3, PeVL 49/2014 vp, s. 2/I, PeVL 37/2002 vp, s. 1—2 ja PeVL 2/1996 vp, s. 3/I). Valiokunta painottaa, että poliisilla on perusoikeuksiin kajoamista sisältävien valtuuksien käyttöön erityinen koulutus ja kokemus (PeVL 67/2016 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunnan mukaan on tullut harkita, onko ehdotetun kaltaiselle sääntelylle riittäviä perusteita ja päästäisiinkö esityksen tavoitteisiin riittävästi sellaisilla toteuttamisvaihtoehdoilla, jotka säilyttäisivät yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitotehtävät yleisillä alueilla ja paikoilla nykyiseen tapaan lähtökohtaisesti poliisilla (PeVL 67/2016 vp, s. 3). Nyt ehdotettavan sääntelyn perusteena ovat toimintaympäristössä havaitut muutokset, joiden vuoksi joudutaan aikaisempaa useammin harkitsemaan turvahenkilön määräämistä suojaamaan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Henkilösuojaustehtäviä toteutetaan nykyisin ilman erityisiä toimivaltasäännöksiä, jolloin tehtävässä olevan eduskunnan virkamiehen oikeusasema ja toimintamahdollisuudet määräytyvät yleisen lainsäädännön perusteella. Välittömissä henkeä, terveyttä tai omaisuutta uhkaavissa tilanteissa voivat tulla sovellettaviksi rikoslain 4 luvun 4 §:n hätävarjelu, mainitun lain 4 luvun 5 §:n pakkotila ja pakkokeinolain 2 luvun 2 §:n mukainen kiinniotto-oikeus. Henkilösuojaustehtävässä olevan virkamiehen oikeusaseman ja toimivallan tulisi kuitenkin perustua nimenomaisiin lain säännöksiin.

Henkilösuojaustehtävä olisi rajattu erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuuden suojaamiseen. Turvahenkilön toimivaltuuksista ja voimankäytöstä ehdotetaan säädettäväksi täsmällisesti. Henkilösuojaustehtävää suoritettaessa sovellettaviksi tulisivat lain 5 §:n 2 momentin mukaiset yleiset toimivaltuuksien rajoitussäännökset (vrt. PeVL 67/2016 vp, s. 3).

Henkilösuojaustehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi lakiehdotuksen 19 §:n 3 momentin mukaan kuulua ampuma-ase. Ampuma-asetta saa kantaa ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö, joka osoittaa vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseen käsittely- ja ampumistaito. Ampuma-aseen käytöstä ehdotetaan säädettäväksi myös 20 §:ssä, jossa aseiden käyttöä rajoitetaan vastaavaan tapaan kuin perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 67/2010 vp) säädetyssä poliisilain 2 luvun 19 §:ssä.

Perustuslakivaliokunta on nimenomaisesti arvioinut ampuma-aseiden käyttöä koskevaa sääntelyä ennen muuta tilanteissa, joissa on ollut kyse muun kuin virkamiehen toimivaltuuksista. Yksityisistä turvallisuuspalveluista annettua lakia arvioidessaan valiokunta totesi, että ampuma-aseiden kantamiseen liittyviä säännöksiä oli täsmennettävä edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisympäristössä. Ampuma-aseiden kantaminen voitiin laissa esimerkiksi liittää vain tietynlaisiin tehtäviin, kuten arvokuljetuksiin, ja ampuma-aseiden kantaminen voitiin sallia vain ampuma-aseiden käyttöön erityisesti perehdyttävän koulutuksen suorittaneelle vartijalle (PeVL 28/2001 vp, s. 4/II). Perustuslakivaliokunnan mukaan ydinlaitoksen turvahenkilön tehtävää voitiin pitää rinnasteisena arvokuljetuksesta vastaavalle vartiointitehtävälle, jossa ampuma-

Lakialoite LA 22/2025 vp

aseen kantaminen on perusteltua. Laissa aseiden kantamista ja käyttöä oli rajoitettu ja turvahenkilöltä edellytettiin myös tarpeellista koulutusta. Valiokunta piti ydinenergialain ampuma-aseiden käyttöä koskevia säännöksiä perusteiltaan asianmukaisina (PeVL 22/2020 vp, s. 4–5).

Nyt ehdotettavan sääntelyn mukaan ampuma-asetta voidaan käyttää vain henkilösuojaustehtävissä ja silloin, kun on pysäytettävä välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminta eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä. Ampuma-asetta saa kantaa ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö, joka osoittaa vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseiden käsittely- ja ampumistaito. Turvahenkilöt ovat eduskunnan virkamiehiä. Ampuma-aseiden käyttöä koskevan sääntelyn arvioidaan täyttävän perustuslakivaliokunnan käytännössä vastaavalle sääntelylle asetetut vaatimukset.

Edellä esitetyn perusteella lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Ottaen erityisesti huomioon sääntelyn kohdistuminen eduskunnan toimintaan on kuitenkin suotavaa, että lakialoite saatetaan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eduskunnan turvatoimista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on suojata eduskunnan toimintaa ja huolehtia turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa ja eduskunnan kiinteistöissä toimivissa eduskunnan virastoissa.

2 §

Lain soveltamisala

Lakia sovelletaan eduskunnan kiinteistöissä ja eduskunnan hallinnassa olevissa muissa tiloissa sekä niiden välittömässä läheisyydessä (*turvatoimialue*). Lakia sovelletaan myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä, jos se on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi erityistä suojaamista edellyttävässä eduskunnan tilaisuudessa (*tilapäinen turvatoimialue*).

Lakialoite LA 22/2025 vp

Lakia sovelletaan turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvaan ja siellä olevaan henkilöön. Kansanedustajaan ja ministeriin, joka ei ole kansanedustaja, sekä eduskunnan oikeusasiamieheen ja valtioneuvoston oikeuskansleriin sovelletaan kuitenkin vain lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta. Lain säännöksiä posti- ja muiden lähetysten tarkastamisesta sovelletaan kaikkiin turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuviin lähetyksiin.

Lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä sovelletaan myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella.

Poliisin tehtävistä ja toimivaltuuksista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

3 §

Päätös tilapäisestä turvatoimialueesta

Tilapäisestä turvatoimialueesta ja sen rajoista päättää eduskunnan pääsihteeri turvallisuusjohtajan esityksestä. Päätös tehdään määräajaksi, enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Päätöksestä ilmoitetaan tilapäisen turvatoimialueen sijaintipaikan poliisilaitokselle.

Tilapäinen turvatoimialue merkitään näkyvällä tavalla.

4 §

Eduskunnan turvahenkilöstö

Eduskunnan turvahenkilöstöön kuuluu turvallisuusosaston johtajana toimiva turvallisuusjohtaja ja tarvittava määrä muuta henkilöstöä.

Tämän lain mukaisia muita kuin 11 §:ssä säädettyjä lähetysten tarkastamiseen oikeuttavia toimivaltuuksia saa käyttää vain soveltuvan turvallisuusalan koulutuksen suorittanut eduskunnan virkamies, jonka eduskunnan pääsihteeri on määrännyt *turvahenkilöksi*.

Turvahenkilöksi määrätylle annetaan turvallisuusjohtajan vahvistama virkamerkki. Turvahenkilön on pidettävä virkamerkki mukana tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä. Turvahenkilön on tarvittaessa ilmaistava toimenpiteen kohteelle olevansa tässä laissa säädettyjä toimivaltuuksia käyttämään oikeutettu turvahenkilö ja pyynnöstä esitettävä virkamerkinsä, jos ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta. Turvahenkilön on pyynnöstä ilmoitettava toimenpiteen kohteelle toimenpiteen peruste, jos se on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta.

Turvahenkilön tulee muuta kuin henkilösuojaustehtävää suorittaessaan olla pukeutunut turvahenkilön virka-asuun tai pitää esillä muuta turvahenkilön aseman ilmaisevaa näkyvää tunnusta.

5 §

Rajoitussäännökset

Tämän lain nojalla ei saa rajoittaa yleisön oikeutta täysistuntojen seuraamiseen eikä muutoinkaan eduskunnan toiminnan avoimuutta enempää kuin lain tarkoitus välttämättä vaatii.

Tässä laissa tarkoitetut tehtävät on hoidettava asiallisesti, puolueettomasti, sovinnollisuutta edistäen ja yhdenvertaisuutta noudattaen. Tehtävissä ei saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa eikä

Lakialoite LA 22/2025 vp

puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin tehtävien suorittamiseksi on välttämätöntä. Tehtäviin liittyvien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena.

Tämän lain mukaisia muita kuin 15 ja 16 §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia voidaan kohdistaa eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja eduskuntaryhmän palveluksessa olevaan vain silloin, kun käsillä on eduskunnan turvallisuutta tai järjestystä uhkaava välitön ja vakava vaara taikka kun eduskunnan pääsihteeri erityisestä syystä eduskunnan turvallisuusjohtajan esityksestä erikseen niin päättää. Turvahenkilön on tällöin viipymättä ilmoitettava toimivaltuuksien käytöstä eduskunnan turvallisuusjohtajalle.

6 §

Turvatoimialueelle pääsyn erityiset ehdot

Pääsihteeri voi asettaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn ehdoksi luvan tulla alueelle tai kutsun saapua kokoukseen tai tapahtumaan alueella. Pääsyn ehdoksi voidaan asettaa myös henkilöllisyyden todistaminen tai päällysvaatteiden ja muun mukana tuodun omaisuuden jättäminen säilytettäväksi sitä varten varattuun tilaan.

7 §

Henkilöllisyyden selvittäminen

Turvahenkilöllä on oikeus saada turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvalta tai siellä olevalta tieto tämän nimestä ja henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta.

8 §

Turvatarkastus

Turvatarkastuksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen tarkastaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan oleva omaisuus sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan esine tai ainetta (*kielletty valmiste*):

- 1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle tai erityistä häiriötä eduskunnan toiminnalle ja järjestykselle;
- 2) joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; tai
- 3) jonka hallussapito on laissa tai lain nojalla kielletty.

Henkilön mukana oleva omaisuus saadaan tarkastaa myös muulla tavalla kuin teknistä laitetta käyttäen.

Turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta löytyvä omaisuus saadaan tarkastaa 1 ja 2 momentissa mainitulla tavalla, jos on syytä epäillä, että se sisältää kielletyn valmiste.

Lakialoite LA 22/2025 vp

9 §

Henkilöntarkastus

Jos turvatarkastuksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että henkilöllä on turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella mukanaan kielletty valmiste, hänelle voidaan tehdä henkilöntarkastus sen tutkimiseksi, mitä hänellä on vaatteissaan tai muutoin yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa.

Henkilöntarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla taikka käyttämällä metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta.

Tarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

10 §

Ajoneuvon tarkastaminen

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva ajoneuvo ja siinä oleva tavaratoimitus saadaan tarkastaa ajoneuvon tarkastukseen soveltuvaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla sopivalla tavalla sen tutkimiseksi, onko ajoneuvossa tai tavaratoimituksessa kielletty valmiste.

11 §

Lähetysten tarkastaminen

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuneen posti- tai muun lähetysten saa tarkastaa turvahenkilö tai tällaiseen tehtävään koulutuksen saanut eduskunnan virkamies läpivalaisemalla tai muulla tavalla lähetystä avaamatta sen tutkimiseksi, sisältääkö se kielletyn valmiste.

Jos tarkastuksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että posti- tai muu lähetys sisältää kielletyn valmiste, lähetys saadaan pysäyttää ja tarvittaessa luovuttaa poliisille. Tällaisesta toimenpiteestä ja sen syystä on viipymättä ilmoitettava lähetysten vastaanottajalle.

12 §

Kielletyn valmisteiden haltuun ottaminen ja säilyttäminen

Turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa turvatarkastuksessa, henkilöntarkastuksessa tai muutoin löydetty 8 §:ssä tarkoitettu kielletty valmiste.

Haltuun otettu kielletty valmiste palautetaan haltijalle hänen poistuessaan turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta. Valmiste luovutetaan kuitenkin ilman aiheutonta viivytystä poliisille, jos sen hallussapito on kyseiseltä henkilöltä laissa tai lain nojalla kielletty.

Lakialoite LA 22/2025 vp

13 §

Pääsyn estäminen ja henkilön poistaminen

Henkilöltä voidaan kieltää pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle taikka hänet voidaan määrätä poistumaan sieltä, jos:

- 1) hänen henkilöllisyyttään ei pystytä luotettavasti selvittämään;
- 2) hän kieltäytyy turvatarkastuksesta tai henkilöntarkastuksesta;
- 3) hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän vaarantaa toisen turvallisuutta tai aiheuttaa häiriötä eduskunnan toiminnalle tai järjestykselle;
- 4) hän ei täytä turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn edellytykseksi 6 §:n nojalla asetettuja erityisiä ehtoja; tai
- 5) hän oleskelee oikeudettomasti turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella taikka alueen yleisöltä suljetussa osassa.

Henkilön pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle voidaan estää tai hänet voidaan poistaa sieltä, jos hän jättää noudattamatta turvahenkilön hänelle eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaamiseksi antamaa, 1 momentissa tarkoitettua käskyä tai kieltoa ja jos eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaaminen sitä vaatii.

14 §

Henkilön kiinni ottaminen

Henkilö saadaan ottaa kiinni, jos pääsyn estäminen turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle taikka poistaminen sieltä on ilmeisen riittämätön toimenpide ja jos kiinni ottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinniotto-oikeudesta henkilösuojaustehtävässä säädetään lain 18 §:ssä. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Turvahenkilöllä on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinniotettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, onko kiinniotetulla hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Turvahenkilöllä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa löydetty vaaralliset esineet tai aineet. Pois otetut esineet tai aineet on luovutettava viipymättä poliisille.

15 §

Tekninen valvonta

Turvatoimialueella ja tilapäisellä turvatoimialueella voidaan toteuttaa kuvaa, ääntä ja kulunvalvontatietoja jatkuvasti välittävän tai tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvaa valvontaa eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi sekä turvatoimialueella olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi. Ääntä ja kuvaa tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvassa valvonnassa noudatetaan, mitä yksityisyyden suojasta työelämästä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä säädetään kameravalvonnasta.

Lakialoite LA 22/2025 vp

16 §

Erityisten turvatilojen valvonta

Turvatoimialueella olevaan, eduskunnan kansliatoimikunnan päätöksellä osoitettuun erityiseen turvatilaan ei ilman turvallisuusjohtajan lupaa saa viedä tietokonetta, puhelinta tai muuta teknistä laitetta tai sellaisen osaa (*kielletty laite*).

Erityiseen turvatilaan saapuva tai siellä oleva henkilö sekä hänen mukanaan oleva omaisuus saadaan tarkastaa metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan kielletty laite.

Erityisen turvatilan valvonnasta huolehtivalla turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa tarkastuksessa löydetty kielletty laite. Laite palautetaan sen haltijalle hänen poistuessaan erityisestä turvatilasta.

17 §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Turvahenkilö saa estää ilmailulain (864/2014) 2 §:n 21 kohdassa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen käytön ja puuttua muutoin sen kulkuun sekä ottaa sen haltuun, jos tällainen ilma-alus on oikeudetta sellaisella turvatoimialueen vyöhykkeellä, jolla miehittämättömällä ilma-aluksella harjoitettava toiminta on kielletty tai sitä on rajoitettu ilmailulain 11 tai 11 a §:n nojalla.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuessa tai sitä haltuun otettaessa turvahenkilö saa lyhytaikaisesti käyttää radiolaitetta tai muuta teknistä laitetta, josta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle taikka yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Laitetta saa käyttää, jos se on puolustettavaa huomioon ottaen tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin liittyvät seikat. Laitetta saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi. Toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus. Radiolaitteen käyttämisestä ilmoitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Turvahenkilöllä on oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja 1 momentissa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Haltuun otettu miehittämättömän ilma-alus on luovutettava poliisille ilman aiheetonta viivytystä.

18 §

Henkilösuojaustehtävä

Turvallisuusjohtaja voi asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Eduskunnan turvallisuusjohtaja ilmoittaa henkilösuojaustehtävästä päällystöön kuuluvalle poliisimiehelle tai poliisin kenttäjohtajalle.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Turvahenkilöllä on henkilösuojaustehtävää hoitaessaan oikeus poistaa suojattavan läheisyydestä henkilö, jos hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän syyllistyisi suojattavan henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen. Henkilö voidaan ottaa kiinni, jos hänen poistamisensa suojattavan läheisyydestä on todennäköisesti riittämätön toimenpide rikoksen estämiseksi. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Henkilösuojaustehtävään määrätyllä on oikeus jo aloitetun tai välittömästi odotettavissa olevan, suojattavana olevan henkilön henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen, vapauteen, omaisuuden tai kotirauhaan kohdistuvan hyökkäyksen torjumiseksi käyttää sellaisia voimakeinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon suojattavan turvallisuus ja vastarinnan vaarallisuus. Voimakeinoja saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämätöntä hyökkäyksen torjumiseksi. Henkilösuojaustehtävään määrätty turvahenkilö ilmoittaa voimakeinojen käytöstä viipymättä päällystön kuuluvalla poliisimiehelle tai poliisin kenttäjohtajalle.

19 §

Voimankäyttö

Turvahenkilöllä on tehtävänsä hoitaessaan oikeus henkilön tarkastamiseksi, kielletyn valmisteiden pois ottamiseksi, henkilön turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn estämiseksi, henkilön poistamiseksi alueelta tai suojattavan henkilön läheisyydestä ja henkilön kiinni ottamiseksi, kiinniotetun pakenemisen estämiseksi sekä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai sen haltuun ottamiseksi tarvittaessa käyttää sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vaarallisuus sekä muut tilanteen kokonaisarvioon vaikuttavat seikat. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Turvahenkilön voimankäyttövälineitä ovat ampuma-aselain (1/1998) 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin sekä käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka, paineilmoitimen projektiililaukaisin ja etälamautin. Turvahenkilön tulee kantaa voimankäyttövälineitä mahdollisimman huomaamattomasti. Turvautuessaan voimakeinoihin turvahenkilö saa käyttää vain niitä voimankäyttövälineitä, joiden käyttöön hän on saanut välinekohtaisen koulutuksen.

Henkilösuojaustehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi lisäksi kuulua ampuma-aselain 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase. Ampuma-asetta saa kantaa ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö, joka osoittaa vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseen käsittely- ja ampumistaito.

Turvahenkilöllä on virkatehtävissään lisäksi oikeus hätävarjeluun siten kuin rikoslain (39/1889) 4 luvun 4 §:ssä säädetään. Turvahenkilö toimii tällöinkin virkavastuulla. Hätävarjeluun puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon turvahenkilölle koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella asetettavat vaatimukset.

Lakialoite LA 22/2025 vp

20 §

Ampuma-aseen käyttö

Ampuma-asetta voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttäminen eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan ampuma-aseen käytöstä varoittamista, ampuma-aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista. Ampuma-aseen esille ottaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen eivät ole ampuma-aseen käyttöä.

Ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää eduskunnan turvallisuusjohtaja tai hänen määräämänsä turvahenkilöstöön kuuluva. Jos tämä ei tilanteen kiireellisyys huomioiden ottaen ole mahdollista, ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta voi päättää tehtävää hoitava turvahenkilö. Ampuma-aseen käytöstä on ilmoitettava poliisille.

21 §

Virka-apu

Eduskunnan kanslialla on oikeus pääsihteerin pyynnöstä saada virka-apua poliisilta eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi.

22 §

Tarkemmat määräykset

Kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä tämän lain mukaisen toiminnan käytännön järjestämisestä ja teknisistä yksityiskohdista sekä tässä laissa säädettyihin tehtäviin vaadittavasta koulutuksesta ja turvahenkilön virka-asusta.

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2025.

Tällä lailla kumotaan turvatoimista eduskunnassa annettu laki (364/2008).

Kumottavan lain nojalla turvatarkastajaksi määrätty saa käyttää tässä laissa turvahenkilölle säädettyjä toimivaltuuksia ilman 4 §:ssä tarkoitettua määräystä.

Lakialoite LA 22/2025 vp

Helsingissä 25.9.2025

Jukka Kopra kok
Jani Mäkelä ps
Tytti Tuppurainen sd
Antti Kurvinen kesk
Inka Hopsu vihr
Aino-Kaisa Pekonen vas
Otto Andersson r
Peter Östman kd
Harry Harkimo liik
Timo Vornanen tv